

A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI

XLI. évfolyam

2020/3

**A
MAGYAR
KODÁLY TÁRSASÁG
HÍREI**

**FELELŐS SZERKESZTŐ:
B. HORVÁTH ANDREA**

**XLI. évfolyam – 2020/3
szeptember**

TARTALOM

Bátorság – szerk.	3
ÉLETUTAK ÉS DÍJAK	
Zenepedagógiai Díjak	4
A MONA – csupa nagybetűvel – szerk.	5
Dombóvári János – szerk.	8
Életmű díj külföld – Igó Lenke – dr. Mindszenty Zsuzsanna	8
200 éve született Lavotta János, Emlékév – Dombóvári János.	14
Ötven éves a Nemzetközi Kodály Szeminárium Kecskeméten	
– Patakiné Sztana Ágnes	25
Egy nem kerek évforduló – szerk.	29
Élet Pesterzsébeten – Balásházi Bálint	30
„Hősiesen, fondorlatosan és áhítattal” – könyv recenzió	
– Köteles György.	35
Augusztusi délután, Géczy Olgáék Pajtájában – Köteles György.	39
Szabó Miklóstra emlékezünk – szerk., Spiegel Mariann, Pintér Csilla Mária, Hargittai (Vető) Eszter, Joan Litmann, Sandra Mathrias, Ed Bolkovac	41
„Online rekordkísérlet a Nyíregyházi Cantemus Kórusossal!”	
– Szabó Dénes.	49
Rövid hírek – szerk.	51
Helyesbítés – szerk.	52

A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A címodalt Borsos Miklós alkotásával Szántó Tibor tervezte.

A kiadványt Dobó Nándor tervezte

Kiadja a Magyar Kodály Társaság

Felelős kiadó: a Magyar Kodály Társaság elnöke

Adószámunk: 19040437-1-42

ISSN 0230-3639

Nyomda: László és Társa Bt.

Felelős vezető: László András

Kiadványunk támogatói

FOTÓ: SZOKOLA NÓRA

Bátorság

Nem terveztem minden számban kezdő gondolatokkal jelentkezni, de ez az év olyan helyzetet teremtett melyre senki sem készült. Eddig is a kihívások hónapjait éltük és ezután sem lehetünk nyugodtak. Mindennapjaink döntések és próbák sorozata. Próbákról olvastunk a népmesékben, élveztük az opera színpadon és ha magunk kerültünk ilyen helyzetbe megoldottuk, talán nem is fogtuk fel annak ami. Tervezni a jövőt nemcsak a közelit, hanem a távolit is ma bátorságra vallhat és merészségnek tűnhet, de meg tesszük, mert tervek nélkül nem jutunk sehova. Merengünk a múlton és reménykedünk abban minden úgy lesz ahogy eddig volt. Sajnos ez hiú ábránd, mert elképzelhető hogy nekünk is be kell érni a személyes találkozás helyett a ma nagy divattá vált online módozattal. Nem dughatjuk fejünket a homokba ezt a kihívást is el kell fogadnunk, majd az idő eldönti milyen lépésekre kényszerülünk. Bátorságot kívánok minden további feladatunkhoz nemcsak magunknak, hanem tágabb környezetünknek is! Addig is álljon itt biztatásul J. W. von Goethe gondolata:
„Ha lelked derűs és tiszták a céljaid, jókora utat tehetsz meg előre”

szerk.

A barátok, kollégák megbecsüléséről hírt adni mindig öröm. Ezek a reflektorfénybe kerülések sokéves fáradhatatlan, magasszintű pedagógiai pályafutás a mintegy életmű megkoronázásai. Akik odaítélték tudták, hogy a díjazottak munkássága példaértékű és erre fel kell hívni a figyelmet. Ebben a számunkban három kollégának gratulálunk.

SEBESTYÉNNÉ FARKAS ILONA októberben veheti át az MMA Zenepedagógiai díját.

**Sebestyénné Farkas Ilona „MONA NÉNI”
zenepedagógus részére**

Tisztelt Sebestyénné Farkas Ilona Úrhölgy!

Tóth Péter tagozatvezető úr megbízásából örömmel értesítem, hogy a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata – magas szintű zenepedagógiai tevékenysége elismeréseként – az MMA Elismerő Oklevelében kívánja részesíteni.

Minden évben, így 2020-ban is – a tagozat döntése alapján – négy kiváló zenepedagógus szakmai munkásságát ismeri el a Zeneművészeti Tagozat.

Az oklevél átadására az MMA 1034 Budapest, III. kerület, Makovecz utca (volt Kecse utca) 25. szám alatti tárgyalóteremében, **2020. október 7-én (szerdán), a 17.30 órakor** kezdődő „akadémiai estek” program keretében kerül sor.

Kérdése esetén a 06-30-929-6165-ös hivatali telefonszámon várom hívását!

Tisztelettel:

Vigh Marianne
tagozati titkár
Zeneművészeti Tagozat
Tagozati Titkárság
Tagozati és Szervezési Főosztály

MÁGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

1062 Budapest, Andrássy út 101.
Levelezési cím:
1368 Budapest Pf. 242
Telefon: +36 (1) 235-4241
Mobil: +36 (3) 929-6165
Fax: +36 (1) 286-1996
E-mail: vigh.marianne@mma.hu

A MONA – csupa nagybetűvel

Miért csupa nagybetűvel? Mert ő az a lassan fehér hollónak számító egyéniség, aki még személyesen ismerte Kodály Zoltánt, a tanítványa volt és aki ezt az élményt, útmutatást élete első pillanatától hitelesen közvetítette akár a pedagógusi pályán dolgozott, akár kórusvezetőként vagy a közéletbe sodorta az idők kereke. Ki ne ismerné nevét aki a pályán volt és van, hivatalos nevén *Sebestyénné Farkas Ilona*. A mindenki által ismeri név így született: Édesapja írását utánozva írta alá röpdolgozatát, melyet igen rossz néven vett tanára, mondván maradjon a kötelező zsinórírásnál. „Ez egy kiolvashatatlan hieroglifa, ez nem Ilona, hanem valami Mona. Olyannyira hozzám nőtt ez a név, hogy amikor később a Zeneakadémián a hirdetőtáblán azt olvastam, hogy Farkas Ilona, elsőre nem is tudtam, hogy rólam van szó.” (Jávorszky Béla Szilárd Interjú 2017.)

A kőröstarcsai családi háttér már szinte kijelölte útját mert a tanító apa és anya teremtette kulturális közeg beléivódott, a vidéki élet minden napjainak feladataival egyetemben. A fiatal falusi tehetségeket kereső Gulyás Györgynek a figyelmébe ajánlották a tehetséges lányt, aki 1947 januárjában így lett a békéstarhosi kísérleti iskola nyújtotta újító zenepedagógia részese, ami szintén meghatározta egész életének fonalát. Az ötletet először nem gondolta Kodály megvalósíthatónak, de később amikor látta az eredményt felülbírálta hozzáállását és 1953-ban már ő avatta fel a Zenepavilont, amelyet jórészt a diákok építettek fel. 1954 tavaszán ismét látogatást tett és próbára tette a fiatal muzikusokat lapról olvasással, dallam diktálással. Elégedetten jelentette ki, hogy „no magukból sem lesznek zenei analfabéták, mert írni is, és olvasni is tudnak”. Sajnos, mint ismeretes a tarhosi általános iskolát, zenegimnáziumot és zeneművészeti szakiskolát egy tollvonással 1954 augusztusában megszüntették és ez ellen Kodály sem tudott semmit sem tenni. Mona érettségizett diákként egyenesúton került a Zeneakadémia zenetudományi–népzene tanszakára 1953-ban, ahol egyik feladata a vidéki gyűjtés volt Magyarországon. Sok érdekes élményben volt része beleértve a lakodal-

mak forgatagát, az utazások bonyodalmait a lejegyzések virtuóz megoldásait. Később is sokat segítette az ezirányú munkálatokat Kodály és munkatársai körében. A szak megszünte után a középiskolai énektanár és karvezetői szakon diplomázott és ahogy Kodálynak ígérte a pedagógusi hivatást választotta nem kis eredménnyel a zuglói Hunyadiban Szabó Helga kollégájaként. Az 1958-ban kezdődött a szép, de sokszor

nehéz pálya amely 1980-ig tartott ebben az iskolában. Akkor visszatért Békésre, hogy ott is felpozícióba kerüljön a szunnyadó kóruséletet, tanított a gimnáziumban, a szakiskolában és a Békés-tarhosi Zenei Napok keretében szolfézs és karvezető kurzust tartott. A mai napig szakmai vezetője ennek a programnak.

1991-ben visszaköltözött Budapestre, néhány csendes családdal töltött év után 2006-ban megalakult volt tanítványaiból a Hunyadi Véndiák kórus, így visszakanyarodott élete a kezdeti idők helyszínére az iskolába, mert abban a teremben próbálhat ahol az első szárnypróbálgatásait kezdte. A közéletben is hallatja hangját a Magyar Kodály Társaság tagjaként az elnökségben. Bármilyen téma adódik ő mindig segítőkész, mosolygós arca megnyugtatja a néha fellángoló kedélyeket. Köszönjük, hogy számíthatunk gondoskodó és gondolkodó személyes jelenlédre.

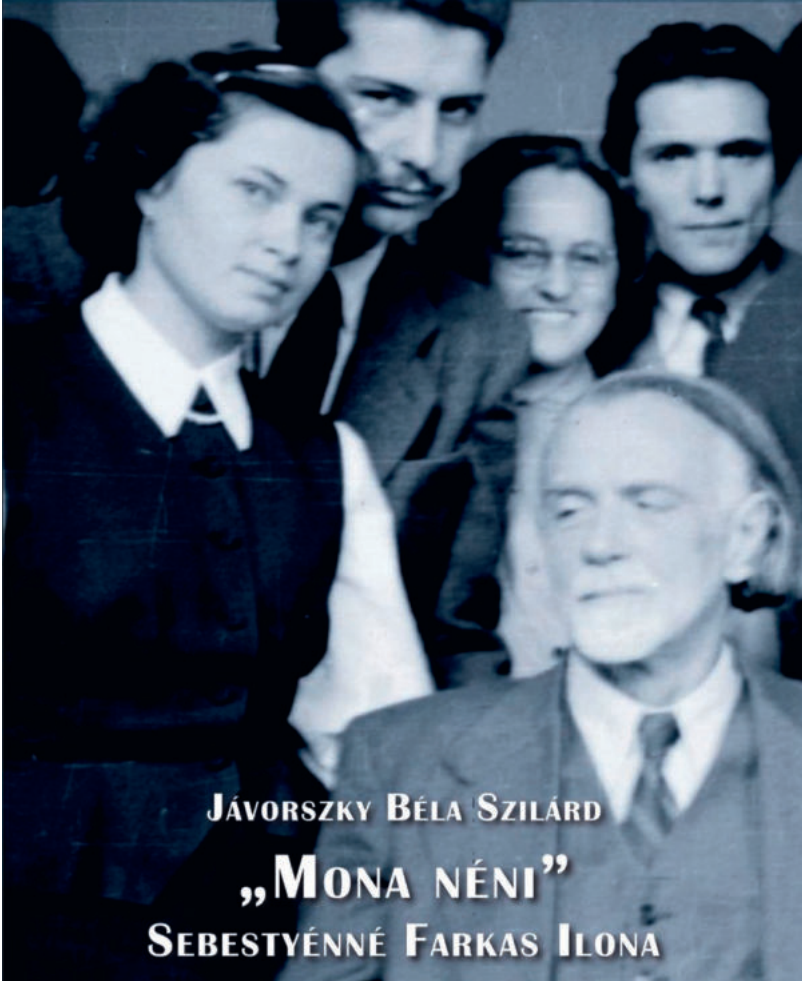
„MONA” néni Balog Zoltántól, az emberi erőforrások miniszterétől vehette át 2015. március 13-án a magas rangú állami kitüntetést

2018 • XXV. évf.

XIV. különszám

FOLK MAGAZIN

25

JÁVORSZKY BÉLA SZILÁRD

„MONA NÉNI”

SEBESTYÉNNÉ FARKAS ILONA

A Folk MAGazin 2018-ban a XXV. évfolyamban egy különszámában számos képpel illusztrálva (XIV.) foglalta össze életét és munkásságát.

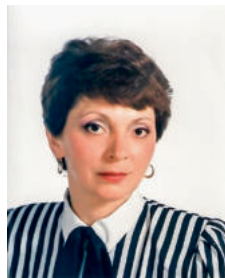
DOMBÓVÁRI JÁNOS neve egybeforr a verbunkos zenekutatás és Lavotta János életművének kutatásával, a Lavotta János Kamarazenekar alapító művészeti vezetője, a Hangász Négyes aktív hangszeres művésze. Dombóvári János Sátoraljaújhelyen immár fogalom. A zenei közművelődés fontos formálója máig. A Lavotta János Alapfokú Művészeti Iskola örökös igazgatójává választották kollégái.

Ez a különleges tanév is az iskolában érte. Az utolsó tantestületi értekezletén a vírus helyzet feloldása után nem kisebb kitüntetésben részesült, mint az Emberi Erőforrások Minisztere dr. Kásler Miklós által adományozott **Pedagógus Szolgálati Emlékérmét** vehette át *dr. Petricska Miklósnétól*. Ezzel az elismeréssel le is zárult egy három évtizedes szép eredményekkel teli korszak az életéből. Az utóbbi öt évben konferenciákat szervezett, évfordulók, CD felvételek és fellépések eseményei tarkították tevékeny napjait többek között a tanítás mellett. Az általa 30 évvel ezelőtt alapított Lavotta János Kamarazenekart ez év januárjában a Magyar Örökség Díjra is felterjesztették, de a kialakult vírus helyzetben még nem született döntés.

IGÓ LENKE társaságunk megbecsült tagja, az ezt megelőző időszak elnökségének munkájában melyet dr. Ittész Mihály jegyzett személyesen is részt vett. Munkásságát Amerikában is magas színvonalon végezte ennek lett eredménye az OAKE éltműdíj, amelyet személyesen nem vehetett át az ismert vírus helyzet miatt. A riportot *dr. Mindszenty Zsuzsánna* a KÓTA elnöke készítette, amelyet az ő szíves engedélyével közlünk.

Igó Lenke karnagy, zenetanár, Kodály Zoltán zenepedagógiai elképzeléseinek egyik világszerte ismert és elismert „követő” 2020 márciusában az **OAKE (Organisation of American Kodály Educators) életmű díját** kapja. A díjjal azokat a kivételes személyiségeket tüntetik ki, akik olyan messzemenő hatást fejtenek ki a zenei nevelés terén, hogy az kitörölhetetlen befolyással bír az Amerikában folyó, kodályi elveken alapuló zenei nevelésre. Ritkán fordul elő, hogy az életmű díjat magyar zenepedagógus kapja, most idén Igó Lenke részesül ebben a rangos nemzetközi kitüntetésben. Pályája során, 12 különböző felsőoktatási intézményben mindegy 46 éven keresztül tanított az Egyesült Államokban rövidebb, hosszabb kurzusokon, illetve teljes tanéveken is átnyúló programokban. Ezek közül is kiemelkedik a Kodály Musical Training Institute (Wellesley MA) a New England Conservatory (Boston MA), a Brigham Young University (Provo UT), a Hartt School University of Hartford (Connecticut), a Holy Names College (California), az Alverno College (Wisconsin), a University of North. Texas-Denton, illetve a Southern Methodist University (Texas) Dallasban, ahol jelenleg is évente nyári kurzust tart.

A díj kapcsán beszélgettem vele életútjáról, tevékenységéről, és a zenei neveléssel kapcsolatos elveiről, gondolatairól.

Igó Lenke egy festői szépségű kis faluban született a Bükk-hegységben. Édesapja énektanár, karnagy, iskolaigazgató, szaktanácsadó volt. Édesanyja a helyi kórus és pávakör mozgalom motorja, valamint a díszítőművészeti szakkörben alkotó tevékenységet is végzett, mellyel elnyerte a Népművészet Mestere címet. Igó Lenke ebben a légkörben nőtt föl, és szívta magába a kultúra, a zene szeretetét. Tanulmányait a nekézsenyi általános iskola után a Miskolcon folytatta, majd a Bartók Béla Zene-művészeti Szakközépiskola tanulója lett. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola középiskolai énektanár és karvezető szakot olyan nagy személyiségek működése idején végezte el, mint Vásárhelyi Zoltán, Szőnyi Erzsébet vagy Párkai István.

– *Kik voltak azok, akik a pályád kezdetén a legnagyobb hatást gyakorolták Rád?*

A fent említett nagy személyiségeken kívül abban az időben tanított Pernye András, Kroó György, Szöllősy András, sőt már Somfai László is. Hihetetlen felkészültség, a történelmi zene mellett a napi koncert repertoár ismerete, és karizmatikus, példamutató tanári magatartás volt jellemző rájuk, akiktől öröm volt tanulni.

– *A zeneakadémiai diploma megszerzése után azonnal az Egyesült Államokban kezdte tanítani.*

A Kodály Musical Training Institute (Wellesley, Massachusetts – USA) néhány évvel azelőtt indította el Erdei Péter és felesége, Ida irányítása alatt a tanárképzésre kialakított zenei nevelési programot. Ide kerültem férjemmel Horváth Jánossal, ahol megszakítás nélkül öt éven át tanítottam. Az irányvonal adott volt, de a tanításunk részleteit, beleértve a segédanyagokat, a tananyag pontos kiválasztását, a tanmenetet – valójában az amerikai adaptációt magunknak kellett kitalálni. Ránk hárult a szolfézs, zeneelmélet, módszertan, karvezetés tanítása. Használtuk Szőnyi Erzsébet a Zenei írás-olvasás módszertana gyakorló füzetét is, de igen fontos volt stílusonként belemélyedni a sorra kerülő zenei anyagokba. Különösen nagy kihívás volt az énekes alapú készségfejlesztés-ritmus, dallam, harmónia hallás és ennek folyamata soha nem csak és kizárólag gyakorlatként, hanem mindig eredeti élő zenei anyag használatán keresztül. A tanárképzés – tehát a felnőtt oktatás mellett gyerekeket is tanítottam, illetve gyakorlati tanítást vezettem egy állami iskolában, valamint egy kis privát iskolában is.

– *Még a Wellesley-ben végzett munka mellett Bostonban is tanítottál a New England Conservatory-ban zeneelméletet és szolfézszt. Mind ezek után hazatértél és Kecskeméten, a Kodály és a Nemesszeghy Márta által alapított Ének-zenei Általános iskolában kaptál állást, de egy év után Budapestre jöttél, ahol a Május 1 úti (ma Hermina út) Ének-zeneiben kezdted tanítani.*

Fontos és szép évek voltak. Első osztálytól negyedekig, majd a felső tagozaton is tanítottam és vezettem az iskola kórusát. Akkoriban szűkös anyagi helyzet volt itthon, a tárgyi feltételek is kívánnivalót hagytak maguk után, de az iskola kiváló szellemű, gyerekközpontú oktatással működött. A külföldi tapasztalatokat be tudtam építeni az itthoni munkámba, a gyerekek furulyáztak is, és sok mozgással, játékkal színesítettem a minden napi énekórákon folyó komoly szakmai munkát. A kórusal a legmagasabb minősítéseket értük el. Ez hozta aztán a felkérést Dimény Juditól, hogy a Nyitnikék című rádióműsorban vezessek zenei foglalkozásokat.

– *És aztán jött a Magyar Rádió Gyermekkara...*

1985-től nyolc évet töltöttem el a gyermekkórusnál, ahol Reményi János volt a művészeti vezető, és Thész Gabriellával ketten voltunk tanárkarnagyok. Sok kötöttség adódott a rádió által a kórus felé támasztott követelmények miatt, de azért szabadságunk is volt a műsorválasztásban. Minden esetre nagyon sokat tanultam a karvezetés módszertanáról, a próbaidők beosztásáról, de az egy-egy művel betanítás folyamatáról is. Reményi János tanár úr maximalista volt minden tekintetben, és szisztematikus felkészülést, illetve a gyerekek felkészítését, az előre gondolkodást minden áron megkívánta tőlünk is.

- *Közben párhuzamosan a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában is tanítottál.*

A „konzi” lényegében szakzenész képzés. Számomra mindig ez volt a legnagyobb kihívás- és legnagyobb öröm is emberileg és szakmailag is. Sokszor világra szóló tehetségeket, a későbbi nagy nevet szerző művészeket tanítunk. Itt nem csak zenész és pedagógus kell legyen a tanár, hanem sokszor pszichológiával és nagyon sok empátiával, teljesen egyéni módon kell kezelni a diákokat. Mindent egybevetve a „Bartók konzi” a leghosszabb ideig létezett az életemben- 1984-től 2013-ig, tehát majdnem húsz éven át. Közben időről időre külföldi munkák is voltak, az Egyesült Államokon kívül tanítottam Koreában, Kanadában, Japánban, Görögországban, Nagy-Britanniában.

- *1998-tól tíz éven át az ELTE Zenei tanszékén a tanárképzésben tanítottál. Itt kollegák voltunk és én nagyon nagy örömmel emlékszem vissza ezekre az évekre. Minden tekintetben nagyon jó volt veled együtt dolgozni, hiszen ugyanazt a tárgyat, a karvezetést- tanítottuk. Nekem sokat jelentett a te tudásod biztonsága, a nagy tapasztalatod, és az ösztönös áradó muzikalitásod, amellyel a diákjaidat is elvarázsoltad. Emlékeim szerint rendkívül intenzíven folytak a karvezetés óráid, és a legszerényebb képességekkel rendelkezők is a lehető legtöbbet tudták megtanulni tőled. Derűs humorod, határozott, és erőteljesen inspiráló tanári, karvezetői személyiséged mély nyomot hagyott az ELTE Zenei Tanszék történetében.*

Számomra is szép időszak volt. Szerettem a tanítást is, de a sok koncertet is, melyeket együtt készítettünk elő, együtt izgultunk a sikerért. Más fajta munka volt ez, mint akár az általános iskola, vagy a konzi, de nagyon izgalmas volt az a tény, hogy rengeteg szép kórusmű került elő, melyek betanítása során a diákokkal együtt kerültünk mindig közelebb és közelebb a műhöz, a szerzőhöz, és közösen valósítottuk meg a megfelelő stílust, hangzást, a részleteket kidolgoztuk, hogy aztán például egy diplomakoncerten teljes valójában szólalhasson meg egy remekmű.

- *Rendkívül széles, színes spektrumot ölel fel a tanári és karvezetői működésed. Láttad, látod a zeneoktatás helyzetét alulról és a felsőoktatás irányából is. Belülről, mint tanár, de egy kicsit kívülről is, mint állandó gyakorlatvezető- tehát a nálad gyakorlati tanításukat végző következő generáció mentalitása, felkészültsége, munkamódszerei, szempontjából is. Számos külföldi munkád során volt részed abban, hogy „külföldről” tekints rá a magyar zeneoktatásra, de pontosan tudod több, mint négy évtizedes tanári működésed kapcsán, hogy itthon mi a helyzet. Hogyan látod a Kodály koncepció jövőjét, problémáit, illetve mi az, amiről úgy érzed, hogy mindig, minden időben, tértől, időtől és anyagi háttértől függetlenül megvalósítható, és meg is kell valósítani?*

A legnagyobb baj a heti egy énekóra. Így nincs folyamat, nincs élmény, nincs miről beszélni. Az elmúlt években tulajdonképpen szisztematikusan leépült az iskolai ének-zene tanítás. Kevés a lángoló, karizmatikus tanár, aki magával ragadja a fogékony korban lévő kisgyereket. Nincs mód készségfejlesztésre, pedig ez a kulcsa annak, hogy a zenéhez közel kerüljön a gyerek, és adott esetben saját magától is képes legyen a zenét magáévá tenni, élvezni. A zene varázsa kell, hogy minél többekhez eljusson. A tanárképzésben van a kulcs- igényes, tudás alapú, de minden pillanatban muzikális képzésre lenne szükség. A kultúrpolitikának kellene tenni minél többet azért, hogy vonzó legyen az énektanári pálya, hogy aki a tanítás mellett dönt végül, azt ne érje folyamatos kudarc a külső körülmények miatt. Pedig a kisgyereket tanítani a legszebb dolog – fogékony, hálás, nyitott, amit adunk, azt visszasugározza. Ezt kell, hogy megértse a jövő pedagógusa, és a zene szeretetét megfelelő elhivatottsággal, szakmai, emberi felkészültséggel, muzikalitással tovább adni a felnövekvő generációknak. Ahogy Kodály mondta: Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelmem, hanem gyönyörűség legyen a tanulóknak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját.

– *Szóljunk még egy pár szót a kitiüntetéséről! Miért fontos neked?*

Életem nagyon jelentős része az USA-ban való tanítás. Fontos, hogy ezt a díjat egy szakmai grémium ítéli meg, akik pontosan ismerik a tevékenységemet. Az OAKE (Az amerikai „Kodály-tanárok” szervezete) nagyon fontos intézmény, amely az egész USA területét lefedi. 1975-ben alakult és fő céljául azt tűzte ki, hogy az Amerikai Egyesült Államokban is megvalósulhasson Kodály elképzelése, miszerint „Legyen a zene mindenkié”. Ennek érdekében az iskolai zenei nevelést a lehető legmagasabb szintre kívánja emelni, támogatja a zenével egész életen át tartó kapcsolatot, a zenei örökség megőrzését és érdekképviseletét minden fajta értékes zenei produkció és kutatás révén. A „Lifetime Achievement Award”- az életmű díj, melyet olyan kiváló személyiségek kaptak meg az elmúlt években, mint Denis Bacon, akinek nagyban köszönhető a Kodály filozófia elterjedése Amerikában, Sister Mary Alice Hein, a Holy Names College Kodály programjának alapítója, vagy az a Betsy Moll, aki néhány éve itt Magyarországon 2014-ben kapott Pro Cultura Hungarica kitiüntetést. 2017-ben Kodályné Péczely Sarolta, majd 2019-ben Erdei Péter kapta a díjat. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy a több mint négy évtizedes munkámat ezzel a rangos díjjal ismerik el, hálás vagyok érte.

– *Szeretettel gratulálunk a díjhoz! Hálásak vagyunk mindazért, amit itthon és külföldön tettél és teszel. És kívánunk további jó egészséget, sok szép zenét az életedbe.*

Aki nyomon követi társaságunk híreit tudja, hogy nemcsak a magunk hagyományörzéséről számolunk be rendre, hanem más szervezetek ilyen irányú munkásságáról is szívesen adunk összefoglalót. Az elmúlt években is olvashattunk a Lavotta Társaság eredményeiről, mert vezetőjük Dombóvári János a mi tagságunknak is építő tagja. Az idei 200. évforduló is számos eseménnyel indult és a kényszerű megállást követően, mint olvasható folytatják is az eltervezett programokat.

LAVOTTA JÁNOS 200

Fővédnök: Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár

Dr. Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke

LAVOTTA EMLÉKÉV PROGRAMJA

Kassai István Liszt Ferenc-díjas zongoraművész hangversenye (01.19.)

XVIII. Lavotta Napok (03.08-11.)

- Verbunkos kamarazenei est a Városháza dísztermében
- Kossuth Lajos azt üzente – Lukin László népdaléneklési verseny
- Regionális verbunkos négykezes verseny
- Kodály Zoltán nyomában Budapesten – Ittzésné Kövendi Kata könyvbemutatója a Városi Könyvtárban

ONLINE JÁTÉK & MUZSIKA 8x6 PERCBEN (03.31. – 05.31.)

(A fenti programok teljesültek...)

Augusztus 19. Városháza udvara: A magyar zene trianoni sípja –
Lavotta Kamarazenekar

20. A FŐNIX Hagyományörzők moldvai csángó műsora
Forrófalváról

Hommage á Lavotta János – AMI verbunkos hangversenye (10.09.)

XXIX. Regionális Verbunkos Hangszeres Verseny

- Október 15. – Furulya
- Október 16. – Fúvós
- November 17. – Zongora
- November 18. – Gitár
- November 20. – Hegedű, Lavotta János Hegedűduó verseny

LAVOTTA JÁNOS 200

- Október 2-án a kamarazenekar Lavotta – emlékhangversenye
- Október 3-án zenetudományi konferencia a Városháza dísztermében
- Október 4-én, Tállyán, a konferencia folytatása, koszorúzás

MAGYAR VERBUNKOS ZENE LAVOTTA JÁNOSTÓL (1764-1820)

a Magyar Verbunkos Zene CD-sorozat 11. felvételének elkészítése (NKA)

LAVOTTÁTÓL KODÁLYIG. Zempléni konferenciák a verbunkos zenéről (1990–2020).

Könyvbemutató (a sátoraljaújhelyit követően a fővárosban is, a Lavotta János Kamarazenekar hangversenyével – várhatóan 2021 első félévében)
ÉVFORDULÓK – A Bartók Rádió megemlékezése Lavotta Jánosról, Dombóvári János és a Lavotta János Kamarazenekar közreműködésével
Kérdező: Becze Szilvia (októberi adás lesz)

November 7. – Gyula: Lavotta János Kamarazenekar hangversenye a Lavotta 200 és Mosonyi 150 jegyében. Közreműködik Kassai István Liszt Ferenc-díjas zongoraművész. Vezényel: Csányi Valéria

November 12. – Galánta: Lavotta-hegedűest. (Dombóvári János – Novák-Tóth Györgyi)

A Kodály Zoltán nemzetközi hegedűverseny nyitóhangversenye
A VERBUNKOS, AMELY SEGÍTETT MAGYARRÁ LENNI.

Ismeretterjesztő film Lavotta Jánosról – Lavotta János nyomában... (tervezett bemutatója 2021 második felében)

December 19. – Adventi hangverseny – Pál Edith (zongora) –
Művelődés Háza Kórusa
A harminc éves Lavotta János Kamarazenekar hangversenye

A programokról részletes, képekkel illusztrált anyagot olvashatnak Dombóvári János főszervező tollából.

Lavotta János 200

Tanulmányi versenyek, koncertek, könyvbemutató a jeles évfordulón

A magyar zenetörténet, a nevét viselő alapítvány, kamarazenekar, művészeti iskola Sátoraljaújhelyen a verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, az első színházi karmester, házitanító Lavotta János halálának bicentenáriumára emlékezik 2020-ban. A Lavotta Emlékév – a kerek évfordulók sorában nem először – méltó keretet és tartalmat biztosít a színvonalas és sokrétű megemlékezéseknek. A létre hozott Lavotta Emlékbizottság tagjai – az élén Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár, valamint Dr. Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke fővednökségével – segítik az országos szakmai programokat s öröködnék azok színvonalas megvalósítása felett.

Kassai István Lavotta János-díja

A Lavotta Emlékév nyitányaként, s egyben a Magyar Kultúra Napja sátoraljaújhelyi programjának komolyzenei rendezvényeként *Kassai István* Liszt Ferenc-, valamint Weiner Leó-díjas zongoraművész hangversenyében gyönyörködhetett a zene iránt kitartóan érdeklődő közönség a Város-

háza dísztermében. Műsorát két Lavotta szerzeménnyel nyitotta, a P. Sarasate által világhírnévre is szert tett Lassú Magyarral (Homoródi nóta), valamint Magyar táncsal a Magyar Nóták Vészprém Vármegyéből című verbunkos gyűjteményből. A neves pianista ezúttal *Lázár György*, a Nemzeti Balett zongora korrepetitora személyében művésztársával is érkezett, akivel – a szólódarabok mellett –

KASSAI ISTVÁN és LÁZÁR GYÖRGY

a „legnagyobb magyar” famíliájának egyetlen muzsikusa tagja, Széchenyi Imre négy kézre írt keringőit játszotta. A közel két órás zongoraestet befejező Liszt-négykezes megszólaltatása előtt került sor a sorrendben 25. Lavotta János-díj átadására. Kassai Istvánt szemmel láthatólag zavarba hozta a Dombóvári János Imre kuratóriumelnök által átnyújtott elismerés.

Az alapítvány képviselőjében Fehérné Sulyok Éva, Közművelődési-, valamint Nevelői-díjas gondoktatanár ismertette a Lavotta János Kamarazenekar Alapítvány indoklását:

„Kassai István 14 évesen nyert felvételt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára Kadosa Pál és Ránki Dezső osztályába, de hosszabb-rövidebb ideig tanult Szegedi Anikótól, Jandó Jenőtől, Dráfi Kálmántól, Solymos Pétertől, továbbá Rados Ferencről, Kocsis Zoltántól, Ferenczy Györgytől, valamint Cziffra Györgytől is. Második diplomáját 1984-ben francia állami ösztöndíjjal szerezte meg a párizsi Conservatoire Européen de Musique-ben. Nemzetközi versenyeken több díjat nyert. 1987 óta kizárólag magyar zenével foglalkozik, korszaka a magyar romantika és a századforduló zenéje. Életét a hangfelvételi-készítésnek szentelte. Magyar szerzők műveiből több mint 30 CD-felvételt készített, közülük is kiemelkedik a tizenhárom albumos Hubay Jenő összes hegedű-zongoraművét tartalmazó hangzó összkiadás, amelyet Szecsődi Ferencsel vettek fel 1997-2008 között a

KASSAI ISTVÁN átveszi a díjat a kuratórium elnökétől

Hungaroton lemezkiadónak. Ez volt a magyar hanglemezipar történetének eddigi legnagyobb vállalkozása, amelyet szólóművész elkezdett és be is fejezett. Számos publicisztikája jelent meg, többek között Erkel Ferencről és Mosonyi Mihályról. Ezen kívül 1995 óta Mosonyi zongoraműveinek kottakiadásán dolgozik, eddig – saját kiadásban – három kötetet jelentetett meg. Alapító elnökségi tagja az Erkel Ferenc Társaságnak, részt vesz a Hubay Jenő Társaság munkájában, 2013-ban pedig a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjává választották.

A Lavotta nevét viselő kamarazenekar, alapítvány, valamint művészeti iskola hálás Kassai Istvánnak mindazért a támogatásért, amelyet a mintegy két évtized során a Zemplénben kibontakozó Lavotta-mozgalomnak nyújtott. Zongoraestjeivel, Mosonyi e-moll zongoraversenyének a Lavotta János Kamarazenekar közreműködésével eddig négy alkalommal – köztük, Gyulán, Miskolcon – történt előadásával, a zempléni zene-tudományi konferenciák szívesen látott résztvevőjeként a 19. század, valamint a századforduló magyar zenéjének kiemelkedő – ha nem egyedüli – hazai képviselője.” A díj adományozója az elmúlt évtizedek során eddig kitüntetett zeneművész, tudós, karmester – Lukin László, Domokos Mária, Rolla János, Molnár Pál, Papp Géza, Bónis Ferenc, Scholcz Péter – után Kassai István zongoraművésznek a magyar zene ügyéért állhatatosan végzett sokrétű, áldozatos munkáját a LAVOTTA JÁNOS-DÍJ odaítélésével ismerte el s köszönte meg.

Himnusz zongora-, valamint Szózat-éneklő verseny

Az elmúlt év őszén a Lavotta János Kamarazenekar abban a megtiszteltetésben részesült, hogy a PARTITÚRA október 26-ai, Zemplénben forgatott adásában a megszólaltatott Lavotta Lassú Magyarja (Homoródi) mellett az alapító-művészeti vezetővel Batta András beszélgetett. Érdeemes a két népszerű műsorvezető autós beszélgetéséből idézni:

Miklósa Erika: *„Azoknak, kik szívükön hordják az emberiség értelmes fejlődését, ismeretekben gazdagodását, nem kell egyebet tenniük, így most suttozva, vagy halkán, majd hangosan, – mint a körülmények igénylik – az egyszer kimondott igazságot tovább mondani. Nem engedni, hogy a földbe ásott kincs gyanánt eltemetve legyen, de olykor-olykor az emberek szemébe ragyogtatni.”* (Mentovich Ferenc)

Hasítunk András!

Batta András: *„Hasítunk, még hozzá egy olyan helyre, ahol én már többször jártam. Azon kevés magyar helyek egyike, – régebben a Zempléni Napok, mikor még a Liszt Ferenc Kamarazenekar fesztiválja volt Rolla János vezetésével – és mindig meghatódtam, amikor eljöttem ide Sárospatakra, egyáltalán ebbe a térségbe. Valahogy olyan kézzel fogható, szagolható és ízelhető az a szép, régi magyarság, amit az ember kicsit idealizáltan állít maga elé: Kazinczytól Kossuthig, és nagy költők, nagy hazafiak – ugye a Rákóczi, Lorántffy Zsuzsanna etc. – otthona Zemplén. Még van egy*

nagyon érdekes dolog, Lavotta, aki itt halt meg Zemplénben, Tállyán. Van egy csodálatos zeneiskolai igazgató, akivel fogunk találkozni, és nem tudom, hogy elmondja-e, mindenesetre én már itt elmondom: Himnusz-zongoraversenyt is rendeznek. Tehát az, hogy a zeneiskolában meg kell tanulni a Himnuszt, ehhez azt teszem hozzá: mindenkinek meg kellene tanulni énekelni is, mert olyat ne halljunk, hogy „most hallgassuk meg a Himnuszt!”... Lavotta, verbunkos, – a verbunkos zene ihlette Erkel Ferencet – Himnusz, Szózat... Ezek a dolgok mélyen összefüggenek, és benne ülnek a tájban, mint ahogy a tokaji bor is...”

Szózat-éneklő verseny díjazottai

A sátoraljaújhelyi Szózat-éneklő-, valamint Himnusz zongoraversenyt azonban előtörténete is van. E sorok írója még az első szabadon választott önkormányzat képviselő-testületében Oktatási-, Kulturális- és Sport Bizottság elnökeként kezdeményezte, hogy a Magyar Kultúra Napja megünneplésére az iskolák szervezzenek Himnuszt mondó versenyt, a győztes jutalmaként pedig elmondhatja a városi ünnepségen. Ennek jövőre lesz harminc esztendeje, s nemes hagyománya töretlen, anynyi módosulással csupán, hogy egyik évben Himnusz, másik évben a Szózat elmondásának versenyét hirdetik meg. A sikeres kezdeményezést a művészeti iskola igazgatója – megtapasztalva a közének egyre kínosabb megszólaltatását – zempléni Szózat-éneklő versennyel tovább fejlesztette. Az első években az áldott emlékü Lukin Tanár Úr zsúrizta a dalosok vetélkedését, amely napjainkban a verbunkos dallam elénekléséből, valamint szabadon választottként Béres József Szép magyar ének című kötetéből, korcsoportonként kijelölt történelmi énekeiből, a résztvevők kedvükre válogathatnak. A Himnusz zongoraverseny ötlete Erkel Ferenc születésének bicentenáriumáig nyúlik vissza, amikor a Lavotta János

Himnusz zongoraverseny díjazottai

Művészeti Iskola zongora tanszaka felkarolta azt az igazgatói kezdeményezést, hogy növendék ne fejezhesse be tanulmányait anélkül, hogy Erkel zongoradarabját – tetszőlegesen megválasztott letétben – ne tudja eljátszani. A zongoraverseny anyaga még egy huszadik századi, vagy kortárs magyar zeneszerző műve.

Népdaléneklési verseny díjazottai

Zemplénben és Abaújban a művészetoktatásban részesülő növendékek évtizedek óta ilyen lehetőséget kapnak arra, hogy a Széptan Alapfokú Művészeti Iskola által is gondozott tematikus versenyeken adjanak számot felkészültségükről. A Magyar Kultúra Napja köré szervezett Szózat-éneklő-, valamint Himnusz zongoraverseny igen alkalmas nevelési eszköze a növendékek nemzethez való érzelmi viszonyuk kialakításának, s hogy az

Regionális Verbunkos Négykezes Zongoraverseny díjazottai

összetartozás élményében ez által is erősödjének. Azt reméljük, hogy e két verbunkos dallam előbb-utóbb utat talál a növendékek szívéhez...

Mint ahogy március idusán a nemzeti ünnepre készülődve, a XV. Lavotta Napok idei programjában is szereplő, a Lukin László nevét viselő „Kossuth Lajos azt üzenté” népdaléneklési-, továbbá a Regionális Verbunkos Négykezes Zongoraverseny is, amelyet még a járvány kitérése előtt sikerült megrendezni. Köszönet és elismerés a résztvevő növendékeknek és a Lavotta-, valamint Széptan AMI verbunkos nevelési programját magukénak valló felkészítő tanároknak.

Verbunkos kamarazenei est – Kodály-könyvbemutató

A Lavotta Napok (03.08-11.) nyitó rendezvényén Verbunkos kamarazenei estet hallgatott a Városháza dísztermének szép számú közönsége, akiket Dr. Hörszík Richárd országgyűlési képviselő köszöntött. Március 8-ai blog-bejegyzéséből idézünk: „A Lavotta Emlékév keretében ma verbunkos kamarazenei hangversennyel ünnepeltünk. Lavotta Jánosra emlékezve, halálának 200 éves távlatából elmondhatjuk, hogy keveset tudunk róla, de amit tudunk, azt éppen a mai est szervezőjének, az újhelyi zenei élet motorjának, Dombóvári Jánosnak köszönhetjük. Hubay Jenő hegedűművész szerint Lavotta *„olyan volt, mint a csalogány, mely minden tavasszal Isten szabad ege alatt rendez elbűvölő hangversenyeit. (...) Nem törődve az élet nagy küzdelmeivel s csakis szíve sugallatára hallgatva*

2020 - LAVOTTA EMLÉKÉV
Március 8-án, 17:00
Városháza díszterme

**VERBUNKOS
KAMARAZENEI HANGVERSENY**

Köszöntő mond: Dr. Hörszík Richárd, az emlékbizottság tagja

Közreműködnek:

Dombóvári János, Novák-Tóth Györgyi
hegedű -
Szalontai Gréta
-fuvola -
Lukács Dávid
-zongora -

HANGÁSZNÉGYES

A hallgatók betekintés hírféldjakkal a Lavotta Emlékév programját támogatják

énekelt s ontotta szebbnél-szebb dalait”. A ma este hallott dallamok elhozták szívünkbe a tavaszt! Köszönjük az est közreműködőinek az élményt!”

A Lavotta Napok befejező rendezvényén a *Kodály Zoltán nyomában Budapesten* című, igen hasznos könyvet szerzője, Ittzésné Kövendi Kata, a kecskeméti Kodály Iskola énekzene – angol szakos tanára mutatja be a Városi Könyvtárban.

A zeneművész-tanárnő nemcsak lebilincselően ad elő, de széles érdeklődésű, nagy tudású, színes egyéniség, akit egy fantasztikus család vesz körül. Felemlítette dédnagybátyját, aki Kodály szobatársa és barátja volt, meg később Ady is. Anyai nagyapja, Dr. Kövendi Dénes Platón-fordító, klasszika-filológus tudós. Férje Dr. Ittzés Mihály zene-történész, a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet nyugalmazott főigazgató-helyettese, 2018-ban bekövetkezett haláláig a Magyar Kodály Társaság elnöke, a zempléni zenetudományi konferenciák rangos előadója. Fiai: Tamás hegedűművész, zenekarvezető, egyetemi docens; Gergely Liszt Ferenc-díjas fuvolaművész; Ádám pedig a Katona József Könyvtár Helyismereti Gyűjteményének munkatársa. A könyvbemutató első felében a Mesterhez fűződő érdekes-értékes életrajzi vonatkozású történeteket hallottunk. A második rész szólt a Kodály-útikalauzról, amellyel a szerző „segítséget szeretne nyújtani azoknak, akik gyakorlatban, vagy akár csak

A szerző: ITTZÉS NÉ KÖVENDI KATA

Kodály Zoltán nyomában Budapesten

képeletben ellátogatnának Kodály Zoltán budapesti életének és munkásságának helyszíneire. A helyszínek között számos olyan épület akad, ahová Kodály nélkül is elmenne az érdeklődő zenebarát olvasó vagy turista, de így talán többet tud meg a magyar zeneszerző, népzene kutató és zenepedagógus kötődéseiről is” – olvasható a fülszövegben.

A tartalmas estet Lavotta János hegedűduója (Novák-Tóth Györgyi és Dombóvári János), valamint a HANGÁSZNÉGYES előadásában Kerek Gábor Közledő Kodály Zoltán emlékére írt zeneműve színesítette. A neves vendég 24 órás sátoraljaújhelyi tartózkodása alatt hasznosan töltötte pár órányi szabad idejét a Kazinczy Ferenc Múzeumban, valamint a Zempléni Levéltárban, ahol mindkét helyen készséges munkatársak válaszolták meg a Tanárnő kérdéseit.

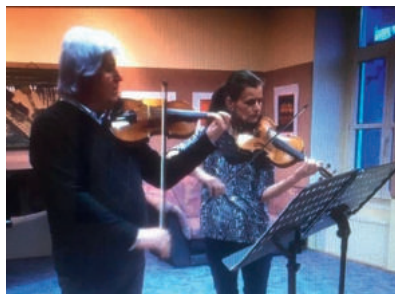

HANGÁSZNÉGYES

Online Játék & Muzsika 8x6 percben...

Az időközben kitört pandémia sem jelentett akadályt a bicentenáriumi megemlékezéseknek. Noha a kárpát-medencei verbunkos hangszeres ver-

senyeknek őszi időpontokat kellett keresni, a digitális tanrendet felhasználva országos online-játék meghirdetésére került sor. A március közepétől április végéig tartó játék egy-egy epizódjában először Lavotta hegedűduóját játszotta Dombóvári János és Novák-Tóth Györgyi, majd kérdések hangzottak el, amelyekre e-levélben küldhették válaszaikat a megfejtők. Emlékeztetőül a nyolc epizód kérdése:

Karantén-duók Lavottától

- 1/8.: Neveztek meg legalább négy zempléni várost!
- 2/8.: A magyar hadtörténet egyik legnagyobb győztes csatája volt 1456-ban. Nevezétek meg a csata helyét, valamint hadvezérét!
- 3/8.: A magyar zenetörténet a 18-19. századfordulóján kiket nevezett a „virtuóztriász” tagjainak?
- 4/8.: Soroljátok fel a verbunkos zenei stílus leggyakoribb ritmikai, harmóniai, formai jellegzetességeit!
- 5/8.: Kik lehettek Lavotta János (1764–1820) nyugat-európai zeneszerző kortársai?
- 6/8.: Neveztek meg – nemzetiségtől függetlenül – legalább 10 olyan zeneszerzőt szerzeményeikkel együtt, akiknek műveiben a verbunkos zenei stílusa tovább él!
- 7/8.: Neveztek meg a világhírű magyar hegedűiskolából legalább öt hegedűművészt!

8/8.: Állítsátok össze a kortárs magyar hegedűművészek általatok ismert TOP-10-es listáját!¹ A játék sikerét jelzi, hogy több százra tehető azon kollégák száma, akik a különböző csoportok oldalain a duókat meghallgatták, valamint növendékeiket a megfajtések beküldésére bíztatták.

Lavotta János 200 – megemlékezés a Bartók Rádióban is

Az emlékbizottság tagjai nem titkoltan azok a médiák is, akik műsorfolyamot szánnak a bicentenáriumi megemlékezéseknek. A Királyhelmecen és Ungváron is fogható Zemplén Televízió, valamint az Európa Rádió a Lavotta-kutatóval történt beszélgetés során, bőséges Lavotta-szerzemény kíséretében, hat részben már részletesen bemutatta a verbunkos-szerző

Az Évfordulók szerkesztőjével,
BECZE SZILVIÁVAL

sokrétű tevékenységét. Öröndetes, hogy a Bartók Rádió évfordulós műsorainak kiemelt szerkesztő-műsorvezetője, a bájos Becze Szilvia két adást is szentelt Lavotta János emlékének. Az elsőben, június 22-én ő maga idézte meg Lavotta alakját, a bejátszott zenéket pedig jobbra a rádió archívumából válogatta. Az emlékezés harmadik harmadát kitöltő Farkas Ferenc Lavotta-szvitjének leforgatott három tétele – Indulás Pannónia felé, Tempo

di Verbunk, Vigasztalás a kocsmában – azonban zenetörténeti jelentőségű, legalábbis a Lavotta János Kamarazenekar számára mindenképp.

Az első, zempléni közadakozásból megvalósult Lavotta-CD felvétele 1995-ben a Magyar Rádió 22-es stúdiójában (karmester: Gergely Péter Pál) elsőként rögzítette a verbunkos szerző dallamainak felhasználásával készített Farkas szvitmuzsikát. A művészeti vezetővel jó kapcsolatot ápoló szerző annyira támogatta a Lavotta-szvit felvételét, hogy írásban szerzői jogdíjáról is lemondott. Történelmi a lejátszás azért is, mert az akkor még Zempléni Kamarazenekar névre hallgató együttes Lavotta-felvétele – 25 évvel a megjelenés után – az emlékező műsorban először szólalt meg a Bartók Rádió hullámhosszán. Egy héttel később, a második részben pedig egy telefonos interjúban foglalta össze a Lavotta-kutató mindazt, amit a három évtized alatt a verbunkos-szerzőről, hegedűvirtuózárról, az első színházi karmesterről, házitanítóról méltónak talált a megismerésre. A kiváló érzékkel megválasztott zenék – Verbunkos (B-dúr), Verbungtánc

¹ A helyes válaszokat beküldők az alábbi nyereményekből választhattak:

Lavotta János: 14 Könnyű hegedűduó Op. 49.

Lavotta János: Hat magyar hegedűduó Op. 22. Lavotta János hegedűduói CD-én

Domokos Mária: Lavotta János. Mágus Kiadó

Dombóvári János: Pusztafedemestől Tállyáig. Monográfia Lavotta Jánosról. Maximilian Kiadó

(F-dúr), Magyar Aquadro, Lassú Magyar (Homoródi, ezúttal hegedű-brácsa duóban), valamint Bihari Kesergője (Lavotta sírjára) – mind a Lavotta János Kamarazenekar Magyar Verbunkos Zene sorozatának CD-jéről hangzottak el. Lavotta János ilyen nyilvánosságot a három évtized alatt még nem kapott, pedig volt 12 zenetudományi konferencia és egy 250. születési évforduló is Sátoraljaújhelyen, Széphalmon és Tállyán... Ehhez egy olyan felkészült szerkesztő-műsorvezető, az Évfordulók méltó gazdája kellett, mint amilyen a rokonszenves Becze Szilvia.

Lavotta János (1764–1820)

Lavotta Emlékév további programja

Augusztus 19. Városháza udvara: A magyar zene trianoni síjpa – Lavotta János Kamarazenekar hangversenye Karmester: Derecskei András

- Október 09. Hommage á Lavotta János – A Művészeti Iskola növendékeinek verbunkos hangversenye

XXIX. Regionális Verbunkos Hangszeres Verseny

- Október 15. – Furulya
- Október 16. – Fúvós
- November 17. – Zongora
- November 18. – Gitár
- November 20. – Hegedű, Lavotta János Hegedűduó verseny

LAVOTTA JÁNOS 200

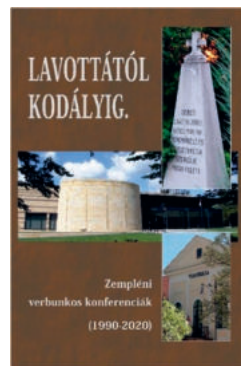
- Október 2-án a kamarazenekar Lavotta-émlékhangversenye
- Október 3-án MAGYAR ZENETÖRTÉNETI KÉRDÉSEK LAVOTTÁN INNEN ÉS TÚL Konferencia a Városháza dísztermében
- Október 4-én, Tállyán, a konferencia folytatása, koszorúzás

MAGYAR VERBUNKOS ZENE LAVOTTA JÁNOSTÓL (1764–1820) a Magyar Verbunkos Zene CD-sorozat 11. felvételének elkészítése

LAVOTTÁTÓL KODÁLYIG. Zempléni konferenciák a verbunkos zenéről (1990–2020). Könyvbeutató (a sátoraljaújhelyit követően a fővárosban is, a Lavotta János Kamarazenekar hangversenyével – várhatóan 2021 első félévében)

Lavotta János síremléke
Tállyán

A könyv borítóterve

November 7. – Gyula: Lavotta János Kamarazenekar hangversenye a Lavotta 200 és Mosonyi 150 jegyében. Közreműködik Kassai István Liszt Ferenc-díjas zongoraművész. Karmester: Csányi Valéria
November 12. – Galánta: Lavotta-hegedűest.

Közreműködik: Dombóvári János, Novák-Tóth Györgyi
A Kodály Zoltán nemzetközi hegedűverseny nyitóhangversenye
A VERBUNKOS, AMELY SEGÍTETT MAGYARRÁ LENNI.
Ismeretterjesztő film Lavotta Jánosról – Lavotta János nyomában...
(tervezett bemutatója 2021 második felében)

Hisszük, hogy Lavotta János emléke kétszáz év távlatából nemcsak a nevét viselő zempléni intézmények, szervezetek számára fontos, hanem zeneszerzői tevékenységétől a Kárpát- medencében élők önazonosságuk megerősítését, a nemzeti összetartozás élményét remélhetik, mert a verbunkos zene „*segít magyarrá lenni, segít magyarnak maradni, segít Európában helytállani.*” (Szabolcsi Bence)

Lavotta műveinek megismeréséhez, népszerűsítéséhez azonban legalább azoknak a verbunkos daraboknak a kottakiadását kellene halaszthatatlanul megoldani, amelyek a Lavotta János Kamarazenekar Magyar Verbunkos Zene CD-jén hallhatók. A hegedűduók közreadásával az első fontos lépés már megtörtént, a folytatásban azonban hatalmas lemaradást kell még behoznia a hazai kottakiadásnak...

Dombóvári János

A Lavotta János Kamarazenekar első és máig egyetlen Lavotta-CD borítója (1995)

Ötven éves a Nemzetközi Kodály Szeminárium Kecskeméten

Hosszasan lehetne az idei év jubileumi kerek vagy majdnem kerek évszámához köthető évfordulókat említeni, de ebből is kiemelkedik a Kecskeméti Kodály Intézet, amely 2005 óta a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kötelékében működik és amelyet 25 éve segít a Kodály Zoltán Alapítvány. 1970-ben azaz 50 éve ad otthont a Nemzetközi Kodály Szemináriumnak a saját szervezésében. Az 1975-ös megnyitás óta két évente rendezik meg a nyári tanfolyamot, melyben intenzív zenei és módszertani továbbképzést kapnak a jelentkezők, megismerkedhetnek a Kodály zenei nevelési koncepciójának elméleti és gyakorlati kérdéseivel.

Néha magam is elcsodálkozom, milyen nagy pillanatoknak lehettem személyes résztvevője. Így volt ez 1970 nyarán ami nemcsak azért emlékezetes, mert a IX. ISME Magyarországot képviselő kórusának tagjaként Moszkvában énekeltem a híres Csajkovszkij teremben, hanem azon a bizonyos első kecskeméti alkalommal július 20.-án a Katona József Színház nyitó hangversenyén is Andor Ilona híres Kodály Leánykarában állhattam. Az esten fellépett még a Dana Hall (USA) Leánykara is Erdei Péter betanításában énekeltek megható szépséggel. Ez a fellépés azért is volt különleges, mert az összkarban a Dana Hall (USA) Leánykara is fellépett velünk, az Angyalok és pásztorok című műben csatlakoztak hozzánk.

szerk.

A két kórus és karvezetők

<http://kodalyseminar.hu>

A Kodály Szeminárium idén ünnepelte (volna) 50. születésnapját ...

DR. ERDEI PÉTER

A Kodály Intézet alapító igazgatójának emlékező beszédét a YouTube csatornánkon lehet megtekinteni:

https://www.youtube.com/watch?v=dJI_yyQgQZg&feature=share&fbclid=IwAR3YG3dW0_nk4gWRsY9oLaPpOwb3-bOIvYoxgY92a85n76w0NdkqvW0Fs0

A kialakult járványhelyzet miatt Kodály Seminar Online 2020 címmel kerültek meghirdetésre különböző kurzusok; elmaradtak a Szeminárium elengedhetetlen részét képező koncertek és bemutató foglalkozások.

Hatalmas volt az érdeklődés az online program iránt: több mint 200 résztvevő jelentkezett több mint 30 országból (olyan országból is, ahonnan nagyon ritkán vagy egyáltalán nem jöttek korábbi években az „élő” szemináriumokra, pl. Dél-Afrikai Köztársaság, India, Chile, Argentína, Zöld-foki Köztársaság). Összehasonlításképpen: azokban az években, amikor Kecskeméten élőben kerül megrendezésre a Szeminárium általában 120-150 fő részvételével zajlanak az események.

DR. NEMES LÁSZLÓ NORBERT

A szemináriumi modulok/kurzusok, amelyekre külön-külön lehetett jelentkezni:

- naponta más témájú **módszertani** előadások (részben élő, részben előre felvett) 5×90 percben kb. 90 fő részvételével
- **zenetörténeti és karirodalom** szemináriumok (részben élő, részben előre felvett) 5×90 percben 10-40 fő részvételével
- **szolfézs** foglalkozások kezdő és haladó szinten (élő interaktív órák) 5×90 percben kb. 25-30 fő részvételével
- **zongora pedagógia** – SzO-módszer dr. Szabó Orsolya vezetésével 3×60 percben kb. 30 fő részvételével (élő órák)

- ének pedagógia dr. Darázs Renáta vezetésével 5×30 percben kb. 40 fő részvételével
- **egyéni zongora és ének órák** 5×30 percben kb. 10-10 fő részvételével (élő interaktív órák)

Az 1. hét módszertani, zenetörténeti/karirodalom és szolfézs órái ismétlésre kerültek a 2. héten. A résztvevők választhattak, hogy melyik héten szeretnének részt venni: 1. héten délelőtt voltak az órák, 2. héten késő délután és este. A zongora pedagógia és egyéni zongoraórák 1. héten, az ének pedagógia és egyéni énekórák pedig 2. héten zajlottak.

A több kamerás élő és rögzített órák lebonyolítását elsősorban a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány által nyújtott támogatásból vásárolt kamerák, mikrofonok, számítógépek és egyéb technikai kiegészítők tették lehetővé.

Az órák anyaintézményünk, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Microsoft Teams platformján keresztül zajlottak, valamint a Zoom alkalmazás segítségével.

Fotók az Intézet facebook oldalán található az eseményhez kapcsolódóan: <https://www.facebook.com/kodaly.institute.kecskemet>

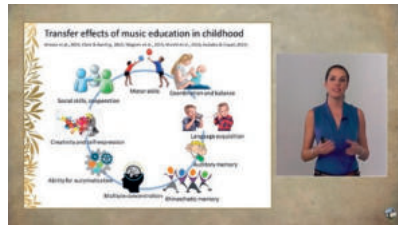

DR. SZABÓ ORSOLYA

Patakiné Sztana Ágnes

LUCINDA GEOGHEGAN (Skócia)

DR. ASZTALOS KATA

SZIRÁNYI BORBÁLA

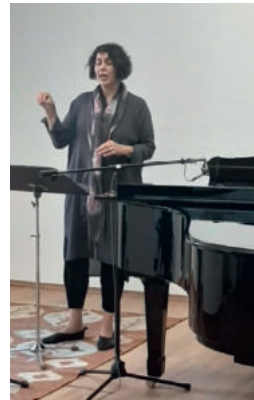
DR. BALOGH MÁTÉ

DR. JAMES CUSKELLY
OAM (Ausztrália)

YASMIN FOLINI
(Görögország)

DR. RAJK JUDIT

Az idei 50. évet bizonyára nem így tervezték az Intézet vezetői, tanárai, de felvéve az általánosan elfogadottá vált oktatási módot ők is online tartották az órákat.

A tanári kar tagjai idén:

1. TEACHING METHODS ACCORDING TO THE KODÁLY CONCEPT
(Tanítási módszerek a Kodály-koncepció alapján) – minden nap más-más tartotta

Dr. Asztalos Kata – kisgyermekkor (óvoda)

Lucinda Geoghegan (Skócia) – kisgyermekkor (4-8 éves)

Szirányi Borbála – általános iskola

Dr. James Cuskelly OAM (Ausztrália) – középiskola

Dr. Nemes László Norbert – aktív zenehallgatás

2. ZENETÖRTÉNET ÉS KARZENE

Dr. Tóth Árpád, Fűri Anna, Dr. Balogh Máté

3. SZOLFÉZS ÉS ZENEELMÉLET

Dr. Nemes László Norbert

Yasmin Folini (Görögország)

SZO-SYSTEM ZONGORAPEDAGÓGIA MÓDSZER

Dr. Szabó Orsolya

ÉNEKPEDAGÓGIA

Dr. Darázs Renáta

Emellett még voltak egyéni zongora órák: Dr. Falvai Anna, Novák Anikó,
Dr. Szabó Orsolya

és ének is: Dr. Darázs Renáta, Dr. Klézli János, Dr. Rajk Judit

Egy nem kerek évforduló

2020. június 30-án Lajtha László születésnapján a Hagyományok Háza szervezésében ünnepi megemlékezést tartottak. Először az V. kerület Váci utca és Havas utca sarkán található emléktáblát koszorúzták meg a jelenlévők. Az ünnepi beszédek után Budapest legrégebbi kertjébe mentek Gálhidy Péter alkotásához zenés séta keretében – Tükrös együttes, Gombai Tamás, Lajtha László Károlyi-kerti mellszobrához, amelyet 2014-ben avattak.

A Kodállal és Bartókkal indult zeneszerző pályája fordulatokban gazdag volt. A kor szokása szerint nemcsak zenészként folytatta tanulmányait itthon és külföldön hanem állam- és jogtudományi végzettséggel is rendelkezett. Nagy hatással volt zenei nyelvezetére a Párizsban töltött időszak, az ott kötött barátságok, zenei bemutatók. Tudósként és komponistaként fontos volt számára a népzene. A Bartóki példát követve a népzene gyűjtésben is kivette részét elsősorban a hangszeres népzene és a történeti népzene területe vonzotta. Ő volt a legfiatalabb gyűjtő és a kevésbé ismert területek vonzották. Korán felismerte a néptánc kutatás fontosságát, kifejlesztett egy lejegyzési módszert és szorgalmazta a filmfelvételeket is. A Nemzeti Zenedében öt évtizeden át tanított, sok neves művész került ki a keze alól. A Magyar Rádió zenei igazgatójaként segítette a Rádió zenekar újjászervezését, de előadásokat is tartott. Az UNESCO égisze alatt működő népművészeti és népzenevel foglalkozó

szervezeteknek aktív tagja volt. Az 1950-es években amikor nem mehetett külföldre itthonról vett részt ezek munkájában és segítette a kortárs francia zene megismerését is a budapesti Francia Intézet égisze alatt.

Ugyan tudósi munkásságát elismerték 1951-ben Kossuth-díjjal itthon és művészi munkásságát a francia művészet 1955-ben a Francia Akadémia levelezői tagságának magas rangú kitüntetésével méltatta, külföldre nem mehetett, nemzetközi kapcsolatai csak a levelezésre szorítkozhattak. Élete utolsó évtizede hozott ebben változást. 2001-ben Posztumusz Magyar Örökség Díjat kapott.

FOTÓ DB. ZITI.HU

1964-ben Kodály Lutz Besch-el az ötödik beszélgetésben (Utam a zenéhez) így jellemezte Lajthát: „Különbözik mindig együtt említenek Bartókkal. Aki azonban nem rest, hogy közelebről szemügyre vegye néhány művünket, csakhamar felismeri, hogy mennyire különbözőek vagyunk, noha kiindulásunk közös volt és a népzene mindkettőnkre nagy hatást tett. Kettőnknél azonban megmutatkozik, hogy mily különböző módon reagálhat két ember egyazon jelenségre. Volt egy harmadik társunk is, az 1963-ban meghalt **Lajtha László**, ő is népdalgyűjtő

volt és Bartók tanítványa meg az enyém. Ő aztán megint csak egészen másféleképpen reagált a népzeneré. Sokáig élt Párizsban, a franciák a párizsi iskolába sorolják. Műveiben azonban félreismerhetetlenek a magyar nyomok. Természetesen egy másfajta személyiség megnyilvánulásával keveredve, következetesépp összetéveszthetetlenül.”

szerk.

Élet Pesterzsébeten

A Magyar Művészetoktatásért Díjjal rendelkező, kiválóra minősített kitüntetett budapesti **Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola** egyike azon intézményeknek, amelyek a mai átalakuló világunkban megpróbálják őrizni és ápolni a Kodály Zoltán által kijelölt zenei és pedagógiai utat, hagyományokat.

A művészeti iskola 1968-ban alakult Máté János zenetanár-karnagy vezetésével, párhuzamosan a Kodály Zoltán által beindított ének-zene tagozatos iskolák pesterzsébeti kibővítésével.

A Kodályi értékek a tanulók viselkedésében, magatartásában, kultúrájában, egyéni és közösségi kapcsolatában gyarapodnak. A művészeti iskola pedagógiai feladata a szép, jó, igaz iránti érzék formálása.

KODÁLY FESTMÉNY

(Gulyás László festőművész 2007-es munkája, az intézmény dísztermében van kiállítva)

Zenei anyagnyelvünk a magyar népdal. Célunk és kötelességünk a népdalkincs és a hangszeres zene minél szélesebb körű megismertetése. A népzenenek csodás közösségformáló ereje van az iskolában. A növendékek nagyon hamar ráéreznek a közös muzsikálás örömére, az intézmény citeraegyüttese rendszeresen bemutatkozik az Országos Táncháztalálkozókon is.

A Budapest XX. kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola Kodály mellett fontosnak tartja névadója, Lajtha László munkásságának megismertetését az ifjúsággal. Ezt az igényét először 2004-ben juttatta kifejezésre az I. Országos műveltségi vetélkedő keretében, majd ezt háromévente ismétlődő sorozat követte. A vetélkedők célja, hogy egy élményt jelentő műveltségi verseny formájában célozzák meg Lajtha László munkásságának ismertetését. Az ismeretek széleskörű gyarapítása mellett, korunk technikai lehetőségeinek használatára, a diákok előadói készségének fejlesztésére buzdította a résztvevő csapatokat. Természetesen az éneklés egyik versenyen sem maradhatott el.

LAJTHA VERSENY KÉPEK

BALÁSHÁZI BÁLINT,
a vetélkedőt szervező
pesterzsébeti Lajtha László
Alapfokú Művészeti Iskola
igazgatója,
TOMASOVSKI KATALIN
zenetanár, a vetélkedő
szerkesztője
és vezetője, valamint
SOLYMOSI TARI EMŐKE,
a zsűri elnöke)

A pesterzsébeti Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola „Erdély” csapata...

... előadás közben – versenyfeladat

És hogy mi a közös Kodály Zoltán és az évtizednyivel fiatalabb pályatárs, Lajtha László között?

A művészi és tudósi hozzáálláson túl a népdal társadalmi megismeretése, elismertetése is életük programjához tartozott. Figyelmük kiterjedt a társadalmi jelenségekre is, a népdal pedagógiai alkalmazására, a kórusmozgalomra, a mások által készített népdalfeldolgozásokra, sőt részben a néptánc színpadi alkalmazására is.

Az elmúlt ötven év eredményeit, törekvéseit bemutatni lehetetlen, bár az intézmény elől járt módszertani és szakmai újdonságok bevezetésében is: *művészetterápia, zenei munkaképesség-gondozás (Kovács-módszer), improvizáció, zeneszerzés csoport, multimédiás előadások, kamaracsoportok.*

Az iskola működésében az elmúlt években ismét előtérbe került a Kodály által megálmodott kórusélet. 2013-ban a szolfézs tárgyból alapvizsgát tett tanulók számára létrejött a *La Musica Kamarakórus*. A létszám évről-évre gyarapszik. A kóruspróbák és koncertek célja: élményszerzés, összehangolódás, egy csapattá válás, a zene segítségével jó hangulatban, kellemes és nyugodt légkörben történő lelki és szellemi emelkedés, a közönség számára felemelő élmények és önfelelt kikapcsolódás biztosítása.

La Musica Kamarakórus fellépése a MŰPÁBAN TOMASOVSZKI KATALIN vezetésével

2017-ben lehetőség nyílt az énekelni szerető, főleg alsó tagozatos korosztályból álló kamarakórus létrehozására Gupcsó Gyöngyvér és Nick Andrea vezetésével. A *Kicsinyek Kórusa* rendszeresen együtt lép fel nagyobb kórusokkal, zenekarokkal.

Kicsinyek Kórusa 2017-ben az Eötvös10 Közösségi Színtér színháztermében
GUPCSÓ GYÖNGYVÉR vezetésével

A felnőttekből álló *Vox Musica Kamarakórus* szintén 2017-ben, az intézmény jubileumi tanévében alakult Balásházi Bálint vezetésével. Az együttes több nemzetközi fesztiválon is sikerrel vett részt az elmúlt években. A tiszta, egységes hangzásról több zsűri elismerően szólt.

Vox Musica Kamarakórus fellépése 2019-ben a X. Muzsika Hídja Nemzetközi Kórusfesztiválon BALÁSHÁZI BÁLINT vezetésével

A kóruséneklés újra felértékelődik, új kezdeményezésként az iskola 2018-ban és 2019-ben is kórusfesztiválokat szervezett Pesterzsébeten, amelyeken nemcsak helyi, hanem külföldi kórusok is részt vettek. A találkozók érdekessége, hogy szakmai zsűri értékelt a fellépőket és értékes beszélgetéssel zárultak az esték.

Az elmúlt hónapokban a koronavírus új helyzetet teremtett. Nem riadnak vissza a digitális eszközöktől, de a hagyományos módszerek frissített változatát és a minden időben hatékony közös tevékenységek várását semmi sem pótolhatja. A művészeti nevelés elsődleges célja a boldog, kiegyensúlyozott, zenével élő generációk kiművelése – Kodály Zoltán elképzelése alapján.

2020-07-23

Balásházi Bálint

„Hősiesen, fondorlatosan és áhítattal”

Könyv Géczy Olga karmesterről és festőművészeiről

Géczy Olga neve, arca e sorok írójának fiatalkori ismerőse. A rádióban időről időre találkozott az általa vezényelt Bartók Béla Kamarazenekar hangfelvételeivel, a rádióújságban a karnagy fényképeivel. Mikor volt ez? Amikor még egy rádió volt, két adóval, a harmadik, egészen 1973-ig csupán kísérleti műsort sugárzott; amikor még az adást percnyi pontossággal szerkesztették, csevegés nélkül bemondták, a műsorokat szünetjellel tagolták (Rákóczi-induló; Éljen a magyar szabadság, éljen a Haza – habár a maitól eltérő szabadságfokon); amikor még volt rádióújság, amely közölte, ki, mikor, mit énekel, vezényel, szaval, avagy miről és mi módon tanít („Egy óra a zongora mellett”). Mikor volt? Géczy Olga különös magyarországi karmesteri pályafutása idején, az 1969-et követő néhány évben, amikor zenekarával kilépett a szélesebb nyilvánosság elé, 1975-ig, amikor kilépett onnan, és az országból. Sokáig nem lehetett hallani felőle; egy szűkebb kör talán értesült külföldi karrierjének állomásairól, míg nem valamikor 2008 táján újból itthon találjuk, immár festőművészként. Mi történt előtte, közben, és azóta; mi áll egy ilyen nem mindennapi átváltozás háttérében (habár tudjuk: a múzsák testvérek); mi minden fér bele nyolc évtizedbe, milyen küzdelmek, lehetőségek, újrakezdések, eredmények és örömök?

Előttünk egy születésnap könyv, különleges a műfaját tekintve: interjú a muzsikussal, kisonográfia a festőről, memoár, képzőművészeti album, mind együtt. Különleges a kiállításában is: kéthasábosan elrendezett magyar-angol szöveggel, gazdag és – kevés kivételtől eltekintve – színes nyomású képanyaggal: oklevelek, ajánlások, meghívók, plakátok; fényképek hangversenyekről és találkozásokról; hanglemezborítók, kottafaksimilék és Géczy Olga festményeinek kiváló minőségű reprodukciói dokumentálják a szöveget és vezetnek be egy sajátos festői világba. A függelékben e dokumentumok legtöbbjének magyar, illetve angol nyelvű fordítása is megtalálható.

Születésnap könyv, amellyel talán maga-magát lepte meg a művésznő, nem épp a *harminckettedikre*, hanem a *nyolcvanadikra*. Nem titkos a kerek évszám, a születési dátumot olvashatjuk a mellékletek egyikén: az 1963-ban megszerzett zeneakadémiai oklevélen, amelyet Szőnyi Erzsébet és Szabó Ferenc aláírása hitelesít.

Az első fejezet: életút-interjú, a művésznő beszélgetőtársa Simon Erika. Ezek az oldalakon a hatvanévesen lezárult *zenei* pályafutásról kapunk képet: tanulmányokról, tanításról, könyvtári bűvárkodásról és a pódiumról. Géczy Olga úgyszólván Kodály földije: a rövid időre visszatért Galánta szülőtte, ahonnan azután 1947-ben a családnak – mint oly sokaknak

– menekülnie kellett. Így került Budapestre, a nyolcadik kerületbe, ahol iskoláséveit élte – nem akármilyen iskolákban: a Vendel utcában Andor Ilona, a Zeneakadémián Bárdos Lajos keze alatt; és ahol 1963-ban tanári és karnagyi pályája indult – nem akármilyen iskolában: cigánygyerekek között. Itt, belőlük szervezett kórust, és innen nevelte ki – nem akármilyen pedagógiai érzékkel és művészi eltökéltséggel – alig néhány év alatt azt a hangszeres együttest, amely ifj. Bartók Béla hozzájárulásával 1969-ben felvehette a Bartók Béla Kamarazenekar nevet, és amellyel a hazai hangversenyéletben nevet vívott ki magának. Csak találgathatjuk, hogyan lehetséges ez a gyors kibontakozás. Mi minden kellett hozzá? Nyilván nagyon sok szeretet és elegendő szigor; néhány pedagógiai esetleírást fel is idéz a kötet. Páratlan szervezőkészség és tántoríthatatlanság is kellett hozzá: aki nevet vív ki magának, jó eséllyel szerez ellenségeket is. A történet háttérében sejthetők a *hivatalnak packázásai*, egy, a maitól eltérő szabadságfokon működő világban. Sejthető egyesek maguk-féltése és a rendszer egészének maga-féltése, amely végül Géczy Olgát – a tanári éveket követő zeneműkiadói intermezzo után – az ország elhagyására („disszidálásra”) készítette. Húsz év Svájc, azután franciaországi és amerikai esztendőket következtek... „Nem volt honvágyad?” – teszi fel a kérdést a beszélgetőtárs. Az olvasó pedig megérti a tagadó választ. Hiszen Galántáról hétévesen menekült, a *nyócker* az ő számára idegen világ (miközben lehet otthonos, csakúgy, mint az Angyalföld *macskaköves útjai*, olyannak, aki ott született), és nem egészen az ő világa az a Pest környéki település sem, ahol pedig az emigrációban töltött évek után, 2008 táján, amerikai férjével és alkotótársával, David Aurell építész-képzőművésszel együtt, *egészen befogadták* és amelynek kultúrájáért ma is mindketten tevékenyek.

Húsz év Svájc... Zenekart vezet, énekkart alapít Zürichben, magyar műveket visz sikerre, a *Hunyadi-nyitánytól* Kodály és Bartók kórusműveken át Lendvay Kamilló *Pezzo concertatójái*g, magyar vendégművészeket hív, Andor Évától Onczay Csabáig, elfeledett műveket fedez fel, vezényletével szólal meg Caldara és Spohr, női hangszereseknek szervez kamarazenei és zenekari műhelyt. Kelet-európai kapcsolatokat épít. Ez utóbbi éppen nem megy könnyen, le kell győzni vagy ki kell játszani a hivatalos gyanakvást: a fiatalokat, Keletről, még meghívásra is nehezen engedik, hiszen „a kapitalizmus ezeket az ártatlan kis lelkeket megfertőzné.” (54. o. A gyanakvás persze nem alaptalan. A kapitalizmus *is* fertőz. Aki ez ügyben *A tőkének* nem adna hitelt, a *Ring* bizonyága elől nem térhet ki.) A zenekari műhely azonban olyan sikeres, hogy Géczy Olga számára litvániai meghívást hoz, és egyebek között *A halászlányok* című Haydn-opéra és más művek hangfelvételét. Szép és tanulságos történeteket olvashatunk ebben a könyvben (részint az interjú keretében, részint az emlékiratok között), egy-egy esetet híres emberekről, példázatok a találatkonyságról, a felebaráti szeretetről, a felejtésről, a hatalom nemes

és nemtelen eszközeiről, a történelemről *félmúlt időben* – és a Gondviselésről.

Az ezredforduló tájkán azután egy másik karrier kezd kibontakozni, erről már a könyv következő fejezete szól. Prokopp Mária ad elemző áttekintést a *festő* Géczy Olga hatvanévesen indult pályájáról és művészetéről. Festészeti tanulmányok után (2002-ben a kaliforniai Ventura College-ban szerez oklevelet) csoportos és önálló tárlatok sora következik: Kalifornia, Franciaország, Svájc, Japán – míg aztán hazaérkezik Magyarországra. Prokopp Mária tanulmánya sorra veszi a művésznő tárlatait, nyomon követi festészetének alakulását, megfogalmazza jellegzetességeit, felmutatja kép és zene közvetlen vagy rejtett kapcsolatrendszerét – ami Géczy Olga festészetének különösségét adja.

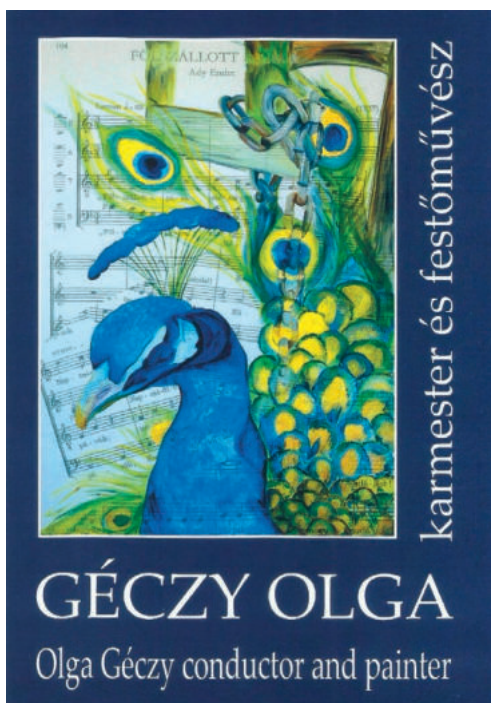
Az előadóművészi életmű számszerű mérlege: 142 zenekari darab, 21 mise, 34 opera (Prokopp Mária adata a zürichi évekről, 96. o.), és persze kórusok. A festői életmű eddig mintegy 300 képet számlál (102. o.), ennek közel a feléről közöl reprodukciót a kötet. A tematika nagyon gazdag: foglalkoztatja az alkotót a nemzeti múlt, a nagyvilág jelene vagy a transzcendens megjelenítése. Festészetének legfőbb (noha nem kizárólagos) ihletője a zene. Ha átlapozzuk a kötet gazdag képanyagát, meggyőződhetünk róla, milyen sokféleképp. Vannak „hagyományos” portrék, tanárokról, pályatársakról. Vannak azután a zenélő ember arcvonásait, kézmozdulatát, testtartását megörökítő – a zene születésének pillanatát képileg megragadó és a megszülető zenét mintegy a látványban átélő alkotások. A vezénylő Andor Ilona, Bárdos Lajos, Vásárhelyi Zoltán, a zongorázó Bartók Béla és Pásztory Ditta, egy-egy vonós, hárfás, fuvulista csakis muzsikusszemmel leképezhető ujjai. Bartók Béla ablakából, vele együtt, a városra tekinthetünk, New York felhőkarcolóira, amelyek közül a *Concerto* komponistája hazájába visszavágyott, de talán a Mandarin lármas és bűnös városára, amelyből ő a természethez menekült. Pásztory Ditta zongorája is ablak mellett áll, odakint fák: akár a Csalán utcai kert idézhetik emlékezetünkbe.

Grandiózus képsorozatokra inspirálták Géczy Olgát egyes zenedarabok. Kodály Zoltán gyermekkórusainál a kotta hátterére a karmű szövegéből kiemelt figurális motívum vetül: szilvafa ága (*Éva szívem, Éva*), ragadozómadár kontúrja (*Héja*), kiscica ábrázata (*Ciróka*)... Kodály-kórus nyomán készült festmény szerepel a kötet címlapján is (*Fölszállott a páva*). A *Hegyi éjszakák*hoz lélegzetelállító tájakat álmodik a festő. Az *Óregek* élmény- és gondolatvilága hét nagyméretű vásznon fogalmazódott meg (100×70 vagy 150×100): népi faragású, korhadó fejfák, némelyik már kettéhasadt, rajtuk sírfeliratként a Weöres Sándor-vers egy-egy sora. Az elmúlás: elmúlás, a magány; a vessorok mégis valami módon idehaza ismerős megfáradást, magányt és búcsúzást idéznek, Kodály dal-lamai magyar hanglejtéssel szólnak, Géczy Olga fejfái a magyar temetőkből vették. Némelyik képen nincs felirat, hanem a fejfán, vagy mögötte,

egy élettől búcsúzós ember arcára látható. A ciklus záródarabja pedig nem is fejfát ábrázol, „hanem korhadástól mentes, szilárd, klasszikus stílusú, történelmi épületepárkányt. Ez az örök élet jelképe (...)” – értelmezi Prokopp Mária (102. o.) a festmény transzcendens üzenetét. A zenétől tovább lépve, sok-sok kép már tematikájában is a transzcendencia világába vezet, így a Szent II. János Pál pápáról készült festmények. Valójában nem portrék ezek – jóllehet a nagy pápa vonásaira, alkatára, gesztusaira ismerhetünk –, hanem a szakralitás magasába és ember mivoltunk mélyébe vetett pillantások: áldás, átváltoztatás, zarándoklás, színelátás.

Karmester, zenetudós, pedagógus, festő, művelődésszervező – különleges zarándokút bontakozik ki az olvasó előtt ebben a különleges, olvasmányos és szép könyvben. Zarándokút, nehéz terepen. A kötethez Czigány György, egy ugyancsak sok múzsa által megérintett előadóalkotó személyiség írt előszót. Ebből kölcsönöztük írásunk címét, mint esszenciáját mindeneknek. [*Géczy Olga karmester és festőművész*. Budapest, 2020. Hungarovox, 192 p.]

Köteles György

Augusztusi délután, Géczy Olgáék Pajtájában

Fenyők és rózsabokrok árnyékában, gyümölcsfák lombja alatt, zöld gye-
pen, virágok között, kedves és népes társaságban – így zajlik a Pajta Ga-
léria újrainyítása, egy pusztító világjárvány hazai hullámvölgyében, 2020.
augusztus elsején.

Tök település mindössze háromnegyedórányi autóbuszút a főváros
szívétől; falu, amelynek lelke van, talán százötven éves tornácos lakóházak
és persze újabbak, modernek is; rendezett utcák, a domboldalon fallal
kerített – már-már erődített – református templom. Csak pár lépés a
buszmegállótól: itt van a másfél évtizede hazatelepült, világhírű Géczy
Olga és férje, a világot Magyarországra felcserélő David Aurell birtoka:
alacsony, hosszú parasztház és a kert végében a hatalmas Pajta, amelyben
a képzőművész házaspár galériája működik. *Ez a ház, ez a kert a művés-*
zeteké, a szomszéd azonban kukoricát termeszt, a másik udvaron meg
baromfi kapirgál. Erre akkor leszünk figyelmesek, amikor megszólal a
megnyitó zene, Carl Maria von Weber Vadászkórusa a Pannónia Kürt
Kvintett előadásában, és a tyúkok előbb kotyogással, azután hangos kot-
kodálással betársulnak az előadásba. A romantika erdeje és a magyar
falu romantikája.

Most, az újrainyítás alkalmából, a Pajta Galéria belső terében megte-
kinthető talán háromtucat kép abból a hatalmas anyagból, amelyet a
Géczy Olga karmester és festőművész című, a Hungarovoxx Kiadónál idén
megjelent könyv – kiváló minőségű reprodukciókkal – bemutat, a kertben
pedig a kötet alkotói (a karmester és festő Géczy Olga, az őt kérdező Simon
Erika, a *festő* Géczy Olgáról kismonográfiát készítő Prokopp Mária, va-
lamint az előszót jegyző Czigány György) bemutatják magát a könyvet.
Mindenki röviden beszél, az említetteken kívül Bősze András „független”
(ámde a település iránt nagyon is elkötelezett) polgármester szól, és be-
mutatkozik a másik kiállító művész, M. Sarlós Erzsébet szobrász is. Az
ő alkotásai a kertben láthatók, út mentén vagy a bokrok között megbújva.

„Nyolcvanasok klubja” – mondja a vendéglátó, tárgyilagosan, önma-
gáról, a vele most bemutakozó alkotótársról, és a megjelentek egy részé-
ről. Tárgyilagosan, de a nyolcvanasok felelősségét hangsúlyozva. A nyolc-
vanasoknak még dolga van, még erejük is van, alkotniuk kell, felelősség-
gel, a jövő iránt. A klub tagjai közé mindjárt bejelentkezik Czigány
György, habár – mint mondja – ő a maga 89 évével valójában inkább a
kilencvenesekhez sorolható.

A klub két főszereplője, Géczy Olga és M. Sarlós Erzsébet kor- (és
elemista korukban) iskolatársak. Nagyon másfelé vitte őket az élet, egy
dologban azonban útjuk rokon: mindketten egy eredményes pályafutás
után, „nyugdijként” találtak rá a képzőművészetre, a világhírű muzsikus

Géczy Olga a különböző technikájú képekben, a Dunán evező sportember és 28 éven át falusi iskolában tanító Sarlós Erzsébet pedig kőben és fában talált kései – egy életen át felgyülemlett – mondanivalója számára kifejezési eszközt.

Aki az említett könyv alapján úgy vélné, eléggé ismeri Géczy Olga képeit és megtakaríthatja a háromnegyedórás utazást, nem tudja, mitől fosztja meg magát. Bármilyen hitelesek legyenek is a reprodukciók, bármilyen pontos is a róluk adott leírás, azt az élményt, amit – mondjuk – a *Páva-kórus*-illusztráció vagy a Szent Istvánról készült vászon monumentalitása nyújthat, csakis így, az eredetivel szemtől szemben állva élhetjük át. Aki úgy gondolná, hogy egy kedvtelésből alkotó nyugdíjas szobraiért nem érdemes falura ellátogatni, megint csak téved. Egy kővel és fával egyaránt professzionálisan bábó művész eredeti alkotásai ezek, a kétféle anyagban egészen más-más világlátással. A kövek – ytongpórusbetonból – kevés vonallal, egyszerű és letisztult formákkal, a fafaragások meg éppen ellenkezőleg, részlet- és formagazdagságukkal vonzzák be a látogatót az alkotó világába, egyik esetben az egyszerűség eszközével indítanak arra, hogy elgondolkodjunk a világ legnagyobb dolgairól, másik esetben a részletek őserdeje vezeti el a szemlélőt az emberi lélek mitologikus őserdejébe.

A szemlélődést ezen a délutánon régi zene segíti: Harsányi Zsolt mindenféle hangolású furulyajátéka, Harsányi Elvira mindenféle ütőhangszereken megszólaló kíséretével. Közben Prokopp Mária professorasszony szavain gondolkodhatunk, a Géczy Olgáék Pajtájából kibontakozható új Magyarországról meg a magyarság egyetemes küldetéséről; és Czigány György szavain is, aki a művészetek kapcsolatáról beszélt, régi emlékeket idézett, és neveket is, barátokét, a múltból. Többek között Ujfalussy József esztétáét. A szobrok előtt állva, a fehér köveket megmintázó fény-árnyjátékok láttán még távolabbra nézhetünk. Az Ujfalussy tanár úr által oly gyakran hivatkozott Lessing is alaposan elemezte a művészeti ágak tér-időbeliségének mikéntjét. A szobrok, most, ott a kertben, lombok között, a Nap járása szerint változtak, mozdultak. Géczy Olga zeneképein (mint az említett Kodály-illusztráción, a *Felszállott a páva*-n, az *István király*-on) nagy történelmi idők és nagy zenei történések sűrűsödnek egyetlen „termékeny pillanat”-ba, hogy annak inspirációja nyomán megtermékenyüljön a jövőendő.

Köteles György

Szabó Miklós búcsúztatása, temetése

2020. július 2.-án a budapesti Magyar Szentek templomában vettek végső búcsút Szabó Miklós Liszt-, Kossuth- és Bartók–Pásztory-díjas zeneművész, zenetanár, karnagytól akit 89 éves korában ért a halál.

Ezen a nyári napon tiszta kék ég, perzselő déli hőség fogadta az Info parba igyekvőket. A déli harangszó után a szertartás előtt mintegy „felütésként” két Bartók mű nyitotta a búcsú óráját: a *Ne menj el* és az *Isten veled rózsám*, a méltán híres Győri Leánykar egykori énekesei előadásában, akiket most Balogh Eszter vezényelt. Mintha megállt volna az idő, láthatatlanul ott állt karnagyuk és az Ő intésére énekeltek. Azért választották ezt a két művet, mert Bartók Béla budapesti újra temetésén is ezt énekeltek anno.

Ezután a megszokott miserendben a liturgikus énekrendet dr. Tardy László értő segítségével szólaltatta meg a nagyszámú gyülekezet. A Missa pro defunctis kottáját gondos kezek kiosztották, a magyar dallamokkal egyetemben, így sokan bekapcsolódhattak a közös éneklésbe. Az urna elhelyezés előtt a szülőváros Szentgotthárd nevében Huszár Gábor polgármester úr emlékezett az elhunytáról, itt Díszpolgárrá is avatták őt, majd dr. Pergel Elza alpolgármester a győri éveket említette búcsúztatójában, kiemelve az általa 1958-ban alapított Győri Leánykar kiemelkedő hatását a város kulturális életére és hírnevére. Ebben a városban a Pro Urbe Díjat kapta. A Magyar Kodály Társaságot B. Horváth Andrea társelnök képviselte.

A Magyar Kodály Társaságot B. Horváth Andrea társelnök képviselte.

Tisztelt Egybegyűltek Szabó Miklós tanítványai, barátai, kollégái, tisztelői, munkásságának követői folytatói!

Szabó Miklós Tanár úr számos magas rangú kitüntetése mellett a Magyar Kodály Társaság tiszteletbeli tagja is volt. Ezt a címet olyan személyiségnek adományozza az elnökség aki többek között a kodályi nevelési elveket olyan magas szinten közvetíti a környezetére felé, ami példaértékű. Ő ilyen ember volt pedagógusként közép és felső szinten és karnagyként is, ez volt életének a fő vezérfonala. De az 1950-es években közel tíz évig népdalgyűjtéssel is foglalkozott, azonban az ő kissé szkeptikus megfogalmazásában az emberekkel való kontaktus teremtés nem az ő területe volt az nehezebbnek bizonyult, mint a technikai része a munkának.

Zeneakadémiai tanulmányai után 1953-ban Győrbe vetette a sors ahol megteremthette a maga elvárásai szerint az európai hírűvé vált Győri Leánykart, akikkel számos lemezfelvételen bizonyította rátermettségét,

zenei igényességét. A zenei megvalósításban a kottahűség vezérelte és tévedhetetlen volt. A hétköznapi életben zárkózott karnagy a felvételek légkörében eltűnt, feloldódott. A '70-es évek végén hívták meg a ZAK-ra először csak óraadónak, majd kinevezték zenelmélet és szolfézs tanárnak 1983-tól. A szolfézs tanítást a matematika oktatáshoz hasonlította, ha nincs meg az alap akkor nem lehet mire építeni.

A hazai munkák mellett Szőnyi Erzsébet külföldi feladatokkal is megbízta, így számos ország vendég professzora és karnagya lett. Az itt tapasztaltakkal nem volt elégedett, mert úgy érezte, hogy a hallgatók az elemi szintű szolfézsoktatásból érkeztek és a sok hiányosságot rövid idő alatt lehetetlen behozni – de ezt a munkát is becsülettel elvégezte – úgy vélte: „a siker a munka eredménye”.

Tudós emberként több cikket, tanulmányt írt, többek között a Bartók és Kodály egyneműkarok nyomtatásban megjelent kottáinak a revíziója is az ő nevéhez fűződik. Tevékeny részt vállalt a Bartók centenáriumi sajtóanyagok rendezésében.

A közéleti szereplés igen távol állt tőle, amit adott a sors a legmagasabb mércével mért szinten teljesítette, a magától elvárt maximumot a környezetétől, a tanítványaitól is megkövetelte. Ezt tanultuk tőle, köszönjük Tanár úr! Nyugodjék békében!

A győri Széchenyi István Egyetem Művészeti Kar volt dékánja dr. Ruppert István professzor a mindennapokat idézte fel a közös évekből. A búcsúbeszédet sorát dr. Mohay Miklós professzor úr a Zeneakadémiai időszak emlékeivel zárta.

Hamvait a templom urnatemetőjében ikertestvére és szülei mellé helyezték el. Az urnaelhelyezés után még közös énekként felcsendült a Salve Regina valamint stílusosan az egybegyűltek Kodály Esti dal című feldolgozásával vettek végső búcsút az elhunyttól.

szerk.

Szabó tanár úr halálára

Nehéz szavakba önteni hálámát és köszönetemet, amellyel Szabó Miklós tanár úrnak tartozom. A sok évtizeden átívelő kapcsolat, amely Hozzá fűzött, kezdetben mint tanítvány majd mint munkatárs, meghatározta zenei gondolkodásomat és tanári hitvallásomat.

Hét éven át tanított különböző tárgyakra. Tizenhárom éves koromban kerültem a Győri Leánykarba, ahol 32 évig énekeltem. Szigora legendás volt, nehezen viselte az igénytelenséget, felületességet. Sokat követelt, legtöbbit saját magától. Hihetetlenül szívós volt, munkabírása felülmúlhatatlan. Sohasem volt beteg, próba miatta nem maradt el. Többször mondta, hogy számára a legnagyobb élményt nem a koncertek, hanem az azokra való felkészülés jelenti. Egyforma igényességgel készült minden hangversenyre, tőlünk is megkövetelte a koncentrált figyelmet és maximális teljesítményt függetlenül attól, hogy egy olasz falu kis kápolnájában vagy a Zeneakadémia nagytermében énekelünk.

Zenetudósi gondossággal járt utána minden kottabejegyzésnek, előadási utasításnak. Archivumokban, levéltárakban, könyvtárakban kutatott. Gregoriántól a kortárs művekig minden stílusban, műfajban otthonosan mozgott. A szakirodalmat németül, angolul is olvasta. Harnoncourt „Beszédszerű zene” c. magyarul még meg nem jelent könyvét először Ő adta a kezembe.

Az év végi hangversenyek programját rendkívül igényesen állította össze. Nem kedvelte a „saláta” műsorokat, Ő azt mindig valamilyen koncepció alapján építette fel. Vagy egy zeneszerző alkotásaiból vagy egy stíluskorszakból válogatott, de volt, amikor egy nemzet komponistáit állította középpontba, vagy egy műfaj köré szervezte az előadást. Ötvenegy ilyen hangverseny volt, közülük természetesen kiemelkedett Bartók 27 gyermek és női karra írott ciklusa, amelyet, úgy tudom, mi adtunk elő először. Lemezünk elnyerte a Francia Akadémia nagydíját. Bartók Béla kórus művei című könyve alapmű minden karvezető számára.

Megtisztelt azzal, hogy külföldi kurzusai idején rám bízta a kórust. Amikor már hetente csak egyszer járt le Győrbe, a szakiskolás osztályainak szolfézs és zeneelmélet óráit megosztotta velem. Főleg az első években rendszeresen megbeszéltük a heti feladatokat. Ezekből a találkozásból rengeteget tanultam. Óriási segítség volt, hogy bármilyen zenei kérdéssel fordulhattam hozzá. Jellemző szerénységére és alaposágára, hogy amikor egy Haydn zongoraszonáta előadása kapcsán kértem tanácsát, azt mondta, hogy ebben bizonytalan, megkérdezi Somfai Lászlót, ő pontosabb választ tud adni.

1992-ben Szőnyi Erzsébet tanárnő megbízott bennünket azzal, hogy izraeli kollégáknak mutassuk be a Kodály koncepció alapjait. Tanár úr tanította a szolfézszt, én pedig a módszertant Győrben, majd három héten

át Jeruzsálemben. Óriási élmény volt mindkettőnk számára. Zárkózott ember volt, de kedvére való társaságban feloldódott, szívesen beszélgetett.

Amit kaptam Tőle igyekszem továbbadni tanítványaimnak. Egy életmű most lezárult, de a következő nemzedékekben tovább él.

Győr, 2020. július 2.

Spiegel Marianna

Emlékek Szabó Miklós Tanár Úrról

Tizenöt éves koromban kezdtem járni a Győri Leánykar próbáira, noha a Zeneművészeti Szakközépiskola hegedű szakos növendékeként karének tárgy nem szerepelt az órarendemben. Nem teljesen saját ötlet volt, ráadásul többen csodabogárnak néztek emiatt. De ettől nem riadtam vissza, ahogy megszoktam a majdnem hadapródiskolai szintű fegyelmet is. Később a kórusmunkán kívül Tanár Úrnál a győri Zeneművészeti Főiskolán szolfézst, népzénet, a Zeneakadémián Palestrina-ellenpontot és partitúraolvasást tanultam. Emlékezetesek a tanórák, kezdetben Dufay-himnuszok, később Schönberg-dallamok, végül Mozart-szimfóniarészletek hallás utáni leírása, azonnali memorizálása, az ellenpont-szerkesztéshez szükséges összpontosító képesség kiművelése, amint felejthetetlenek a biztonságot adó kóruspróbák, a felvillanyozó koncertek, különösen Bartók Béla *Huszonhét kórus műve* kamarazenekari kísérettel ellátott darabjainak 1990. május 20-i és Kodály Zoltán *Tricinia*-sorozatának 1992. június 14-i előadása.

Nekem mégsem iskolai élményeim a legmeghatározóbbak Tanár Úrral kapcsolatban. Nem intézményes keretek között megismert szigorúsága az, ami a legerősebben megőrződött emlékezetemben, hanem a gyermek-, később a felnőttkori családom körében megtapasztalt közvetlensége, szeretetteljes figyelme, finom humora és felszabadult nevetése. Édesapám barátai közé tartozott. Gyakori vendég volt otthonunkban. A legtöbbet szüleimmel folytatott, késő éjszakákig tartó beszélgetéseiből tanultam. Nem csak hallottam, hallgattam is szavait zenéről, könyvekről, utazásokról, Szentgotthárdról, az 1949 és 1953 közötti zeneakadémiai évekről és a számára legfontosabb mesterekről, Kodályról, Bárdosról, Lendvai Ernőről. Később, amikor már a hangszeres gyakorlás mellett érdeklődni kezdtem a zenetörténet iránt, Tanár Úr ellátott értékes olvasnivalókkal, kottákkal és hangfelvételekkel. Nem hiszem, hogy biztatása nélkül fel tudtam volna készülni a Zeneakadémia zenetudományi tanszakának felvételi vizsgájára. Tanulmányaim befejezése után az is megadatott, hogy a *Bartók Béla zeneműveinek kritikai összkiadása* 9., „Kórusművek” kötetének közreadási munkálatai során együtt dolgozhattam Vele. Nagyon örült a kötet 2019. augusztusi megjelenésének.

Budaörs, 2020. július 2.

Pintér Csilla Mária

Szabó Tanár úr!

Szerda és csütörtök koraeste. 14 éves elmúltam. Nem szabad elkésni, nem szabad hiányozni, pontosnak és fegyelmezettnek kell lenni. Koncentrálni kell és a legjobb formádat adni. Nincs kifogás, nincs mese, ez már komoly. Ezt éreztem elsős konzisként a Győri Leánykarban, Szabó Tanár úr vezetése alatt. Sajnos csak két évig járhattam a kórusba, de ez mind zeneileg, mind emberileg meghatározó volt számomra. Igen, szigorú volt és száz százalékot követelt minden egyes énekestől. De komolyan vett minket, és komolyan vette a zenét, nem ismert megalkuvást, ha egy darab hiteles, túpontos és csontokig behatoló gyönyörű hangzásáról volt szó. Tökéletes felkészültséggel indult minden kórusműnek, nem zsigerből, nem emlékekből, nem a 'Youtube'-ról hallgatta meg, hogy is kéne a darabnak szólnia; mélyen értette és átélte a mű minden hangját, szilárdan tudta mit akar hallani és emellett kőkeményen kitartott. Ezt mutatta Ő meg nekem, ezt sehol máshol, semmilyen tanórán, semmilyen könyvből nem tudtam volna elsajátítani. József Attila sorai jutnak eszembe: „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

Hatalmas zenei élmény volt számomra J. Brahms: Négy dal nőikarra op.17 kórusmű éneklése. Olyan gyönyörű hangzást hozott ki az énekkarból, hogy ma is meghatódom, ha rágondolok. Ugyan így különlegesen szép emlék marad J. Haydn összes kánonjából összeállított műsora is.

Sajnos Bartók egyeneműkari műveit nem volt szerencsém vezénylése alatt énekelni. Viszont a felvételt, amit a leánykarral készített, „rongyosra hallgattam.” Persze a legtöbbet magam is énekeltem (sőt, vezényeltem is) más énekkarokban, viszont nem hiszem, hogy van a földkerekségen még egy ennyire hiteles, hátborzongatóan gyönyörű, fájdalmas, bölcs és precíz előadás, mint az övé. Hatalmas tudása, fáradhatatlan kutatásai, zenei felkészültsége, tehetsége, érzékenysége számomra ezeknek a Bartók műveknek előadásában érezhető leginkább. Annyira belém ivódott e művek előadásának minden pillanata, hogy ezeket a kórusműveket egyszerűen nem tudom rosszul énekelni, rossz tempóban vagy rossz karakterrel kezdeni.

Szabó Tanár úrral később is – persze nagyrítkán – összefonódtak útjaink. Többször is volt Izraelben, mint az izraeli Kodály-projekt meghívottja, sőt egyszer a Győri Leánykarral is szerepelt ott. Egy ilyen alkalom éppen egybeesett az esküvőmmel, amire meghívtuk. Örömmel töltött el, hogy láthattam őt másképpen, talán egy kicsit meghatódva.

Ha emlékezni, közelebb kerülni szeretnénk hozzá, akkor a Bartók egyeneműkari felvételeit kell meghallgatnunk. Nem mézes-mázos, bájos, könnyed üzenetet kapunk tőle, hanem a színtiszta, letisztult igazságot. Ez teszi Szabó Tanár úr művészi munkásságát olyan szívszorítóan gyönyörűvé és felejthetlenné.

Isten nyugosztalja!

Hargittai (Vető) Eszter

Három emlékezés a tengeren túlról Szabó Miklósról egy kecskeméti nyári tanfolyam kapcsán valamint egy koncert élmény Bostonból

Stravinsky *Sacre*-ja gyermekkorom hangzó képe volt. Apám állandóan ezt tette fel a lemezjátszóra. Energiát adott! Persze semmit sem értettem a zenéből. 1986 nyarán, néhány héttel apám halála után Szabó Miklós szolfézs-csoportjában találtam magam. A kurzus egyetlen művel foglalkozott, a „*Le Sacre du Printemps*”-mal. Megismertük a nyitótétel bonyolult fordulatait. Ütöttük a ritmusokat, énekeltük az akkordokat – úgy rémlik, sok-sok hangzatfordítást. Úgy pattogtak ki belőlünk a megvilágosodás és a zene megértésének pillanatai, mint kis tűzijátékok. Szabó Miklós mesteri tanításán keresztül a *Sacre* a miénk lett, és mi részéivé váltunk Stravinsky energiájának és fényének, azzal tértünk vissza, ki-ki a földgolyó saját kis sarkába. Bárcsak apám is ott lehetett volna ezeken az órákon! Drága Mester, biztos vagyok benne, hogy 34 év távolából is mindannyian őrizzük magunkban, ahogy elvezetett minket ehhez a csodálatos műhöz és ahogy belemerítkezhettünk. Újra és újra köszönöm! Köszönjük!

Utóirat: A nyári tanfolyamot követő őszön a Joffrey Ballet, egy New Yorki profi társulat előadta a *Sacre*-t. A családom szerint a székhez kellett kötözniük...

Joan Litman, New Jersey, USA

Szabó Miklóssal 1986 nyarán találkoztam először, amikor Denis Bacon a Kodály Center of America nyári kurzusát a kecskeméti Kodály Intézet helyezte át.

Akkor voltam először Magyarországon és akkor ismerkedtem meg az Intézettel is. Szabó Miklós karvezetés csoportjába osztottak be. Nagyon sokan voltunk. Amikor végre sorra kerültem a vezényletben, Szabó tanár úr mögöttem ült a zongoránál. Arra gondoltam, hogy fogalma sem lehet arról, hogyan vezényelek, amikor mögöttem van. De azonnal megtanultam, hogy mindent-látó szeme és mindent-halló füle volt. Később átkérdeztem egy kisebb csoportba, ahol több alkalmam volt a vezényletre. De ez alatt a rövid idő alatt is láttam, hogy szakmájának mestere, ahogyan tanácsokat adott és példákat mutatott a maga finom, világos, mesteri és értelmes mozdulataival.

Következő találkozásom felvételein keresztül történt, amikor felfedeztem a Győri Leánykar lemezeit. Ezek a felvételek gyönyörű kórusművek kiváló interpretációival örvendeztetik meg a hallgatót. Amióta felfedeztem őket, állandóan kísérik pályámat. Kollégáimmal, diákjaimmal is megosztottam őket.

Miklóst mindig egy kedves óriásnak láttam, aki „finoman lépdelt és hatalmas botot cipelt”. Finomsága a halk hangja, nyugodt személyisége,

és a kis huncut mosoly a szemében. „Nagy botja” a tehetsége, a művésze-
te, és az a képessége, hogy azt másokkal is meg tudta osztani.

Köszönöm, uram, hogy fontos leckét adott nekem az életben. Nyugod-
jon békében.

Sandra Matrhias, Ohio, U.S.A.

Egy külföldi emlék Bostonból.

Halála nagyon elszomorít. 79-ben tanítottam Bostonban, Lantos Edit-
tel, Szabó Tiborral és Szabó Miklóssal. Akkor fiatal, kezdő tanár voltam,
Miklós pedig már legendás tanár volt, de nagyon kedves volt hozzám, és
nagyon biztatott. Azon a nyáron együtt mentünk Tanglewoodba meg-
hallgatni Mahler IX. szimfóniáját Bernstein keze alatt. Olyan fantasztikus
előadás volt, hogy az egész közönség egyszerre felállt, és viharos taps tört
ki. 15 perc után, a közönség lassan kezdett kivonulni a „Shed”-ből. Én
pedig újra leültem, mert Bernstein varázslata alatt voltam. Amikor a te-
rem majdnem üres volt, észrevettem, hogy Miklós még mindig ott ült,
teljesen mozdulatlanul, közel a színpadhoz. Vártam 10 percig, és még
mindig csak ült. Végül is odamentem hozzá, és könnyek gördültek le az
arcán. Felnézett, és azt mondta: „I am nothing.” Nagyon megdöbbentem,
hogy egy ilyen nagy zenész ezt mondta. Nem is emlékszem ennyi év után,
hogy angolul vagy magyarul mondta-e. De nagy hatást gyakorolt rám!
Megtanultam tőle, hogy muszáj alázatosan elismerni mások nagyságát.

Soha nem fogom elfelejteni ezt a pillanatot a nagy magyar mesterrel.
RIP Szabó Miklós!

Ed Bolkovac, U.S.A. (nem magyarként magyarul írta)

Köszönöm Ittzés Katának az anyagok fordítását és ezzel a közzétételek
lehetőségét.

szerk.

„Online rekordkísérlet a Nyíregyházi Cantemus Kórusal!”

Amikor végleg eldölt, hogy az idén esedékes XIII. Cantemus Nemzetközi Kórusfesztivált a vilájárvány miatt nem tudjuk megrendezni, még nem sejtettük, hogy merre tovább. Törtük a fejünket, hogy lesz most? Aztán egyszer csak megfogant egy ötlet, egy felvetés, hogy mi lenne, ha mégsem adnánk fel az augusztus 15-től augusztus 21-ig tartó nagy nemzetközi együttlét, a közös éneklés örömét? Mi lenne, ha ebből az elkeserítő helyzetből születhetne egy rekord, ami hazánk lakosainak örömet és sikert hoz? Mert, ahogy Kodály mondta: „...nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben mind egyesek lehetünk. Akkor mondjuk majd csak igazán: ÖRVENDJEN AZ EGÉSZ VILÁG!”

Kérünk tehát mindenkit, hogy csatlakozzanak a Nyíregyházi Cantemus Kórus online rekordkísérletéhez, hogy 30 nap alatt minél több ember énekelhessen el egy jól ismert dallamot, az „István a király” rockopera, „Fekelt a napunk” dallamát!

Ehhez mindössze annyit kell tenni, hogy felkeressük a felkeltanapunk.hu oldalt, követjük az ott leírtakat és elkészítjük a saját felvételünket. Laptopon, tableten, mobiltelefonon? Mindegy! Otthon, családban, barátok közt? Bárhol! Fiatalok, középkorúak és idősebbek, mindenki!

Ha egyedül bizonytalanok érzik magukat, segítünk!

Városszerte megtalálnak bennünket a „Fekelt a napunk rekord pontokon”!

- 2020. július 25. Nyíregyházi Állatpark 12:00-14:00
- 2020. július 26. Nyíregyházi Tófürdő 16:00-18:00
- 2020. augusztus 1. Búza téri Piaccsarnok 8:00-10:00
- 2020. augusztus 2. Sóstó Székelykapu 16:00-18:00
- 2020. augusztus 8. Kossuth tér 16:00-18:00
- 2020. augusztus 9. Parkfürdő 16:00-18:00
- 2020. augusztus 15. Kodály Zoltán Általános Iskola 18:00-20:00
- 2020. augusztus 16. KORZÓ Bevásárlóközpont 16:00-18:00

A rekordkísérlet július 22-én indul hivatalosan és augusztus 20-án fejeződik be, de a felkeltanapunk.hu oldalon már most lehet gyakorolni. A rekordkísérlet indítása után, az online felület rögzíti az elkészített felvételeket, majd a küldés gombra kattintva elküldi azokat a szerverre, ahol tárolódnak a rekordkísérlet befejezését követő 30 napig. Utána törölődnek a rendszerről. A Cantemus rekordkísérlete nem megdönteni akar egy létező magyarországi rekordot, hanem felállítani!

A rekordkísérlet célja tehát: A fekelt a napunk dal a legtöbb személy által történő feléneklése 30 nap alatt

Kezdési dátum és időpont: 2020.07.22. szerda 12.00

Befejezési dátum és időpont: 2020.08.20. csütörtök 12.00

A beérkezett felvételekből egy rekordkísérleti mozaikvideó készül, amit nyilvánosan augusztus 20-án mutatunk be Nyíregyházán, a Kossuth téren, Nemzeti Ünnepünk alkalmából, majd ezt követően a Cantemus facebook és youtube csatornáján is elérhető lesz! A videó bemutatása hivatalosan a város augusztus 20-i műsorának része, ahol élőben is csatlakozhatunk a közös énekhez.

Reményeink szerint végül sokan ott lehetnek majd a virtuális kórus tagjai között, együtt a Cantemus énekeseivel, akik – legyenek bármerre a nagyvilágban - együtt éneklük az „István a király” rockopera, „Felkelt a napunk” dallamát!

Jó egészséget, felszabadult éneket és a lehető legtöbb beküldött felvételt remélve,

Maradok tisztelettel,

Szabó Dénes

A Nyíregyházi Cantemus Kórus igazgató karnagya

A Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei tagszervezetének elnöke

ÉNEKELJ A CANTEMUS KÓRUSAL
CSATLAKOZZ AZ ONLINE REKORDHOZ!

Felkelt a napunk, István

felkeltanapunk.hu

Rövid hírek

- ♪ Őri Csillát elnökségünk tagját, a Marcibányi téri Kodály Iskola újabb 5 évre igazgatóvá választotta.
- ♪ júliustól ismét látogatható bejelentkezés után a szabályok betartásával a Kodály Emlékmúzeum Körönd.
- ♪ július 9. országos moziforgalomba került A mi Kodályunk című dokumentum – életrajz film, rendező Petrovics Eszter.
- ♪ július 15. és augusztus 16. között a Nyíregyházi Cantemus Kórus online rekordkísérletet szervez. Az esemény a felkeltanapunk.hu oldalon követhető.
- ♪ július 20-31. Kecskemét Nemzetközi Kodály Szeminárium – online formában.
- ♪ augusztus 1. Újra nyílik a Pajta Galéria (Tök, Kossuth L. u. 16.) Géczy Olga és David Aurell műveivel, vezetésével, aktuálisan M. Sarlós Erzsébet szoborkiállítás és Géczy Olga könyvismertetője.
- ♪ az University of California Press kiadónál megjelent Dalos Anna angolnyelvű Kodály monográfiája, Zoltan Kodaly's World of Music címmel.
- ♪ augusztus 24. Szent Efrém Férfikar és Cantemus Kórus közös fellépése
- ♪ október 7. MMA Életút díjátadó (III. Kecseke u.) – Sebestyénné Farkas Ilona és Bartalus Ilona a díjazottak között.
- ♪ november 28-29. „Pécsi úttörés” címmel, szimpozion és ünnepi hangverseny a Kodály koncepció, zenei nevelési elvek pécsi nyilvános elindításának 75. évfordulója alkalmából.
- ♪ december 15 Andor Éva (MKT alapítótag) emléktábla avatás (IX. Mester u.).

Lapzártakor érkezett a szomorú hír, augusztus 17-én életének 97. évében elhunyt **EÖRSZE LÁSZLÓ** Erkel Ferenc- és Széchenyi-díjas zenetörténész, művészeti író, a Magyar és a Nemzetközi Kodály Társaság alapító tagja, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Eörsze László zenetudós, zongoraművész, zenei író, a magyar zeneműkiadás XX. századi történetének egyik meghatározó alakja volt. Munkásságára következő számunkban emlékezünk.

Helyesbítés

„Csak az hibázik, aki dolgozik” – ez a mondat akkor hangzott el amikor valaki mellé énekelt a próbán a Kodály Leánykarban (karnagy: Andor Ilona). Nem mentegetőzőskét írtam csak tényként, két hiba is található az ez évi számokban. Az elsőt nem mi vétettük, de az éles szem észre vehette, hogy Bónis Ferenc fejfáján hibás a születési évszám – helyesen 1931. Az illetékeseket megkértük a javításra. A másik Forrai Katalin évszámainál történt – helyesen 1926 – 2004.

Elnézést kérünk, továbbra is várjuk észrevételeiket, javaslatokat!

szerk.

Pajta Galéria

(TÖK, KOSSUTH L. U. 16.)

M. Sarlós Erzsébet
kültéri szoborkiállítás,

Géczy Olga
könyvismertetője

Közreműködik:
Simon Erika
Czigány György
Prof.Dr. Prokopp Mária

Harsányi Elvira, Harsányi Zsolt

Pannónia Kürt Quartett

Höcögő Tánc együttes (palotás)

A Pajta Galéria (Tök, Kossuth Lajos u. 16.)
Nyitva tart: szombaton és vasárnap 15.00-18.00 óráig.
Telefonos bejelentkezés esetén más időpontban is.
E-mail: megujit@gmail.com
06 23 340-289